

ХАҢЫАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУҢУН ХАҢЫАТА

НЬУРБА

ОГНИ НЬУРБЫ

12+

2023 сыл
От ыйын
27 күнэ
Чэппиэр
29 №
(12053)

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улууһун «Ньурба» («Огни Ньурбы») хаһыат редакцията» автономнай тэрилтэ

Бу күннэргэ улуус баһылыга Алексей Иннокентьев оробуочай бөлөҕүнэн сылдьан Чуукаар, Малдыабар, Хатыы, Маалыкай олохтоохторун, отчуттары кытары көрүстэ, оттуур ходуһалары, суоллар туруктарын көрдө. Бу туһунан сиилини 2 стр. аабын.

Нэдиэлэ сонуннара

Олобу-дьаһабы хааччыы

Бэбэһэ ИСДМ-Рослесхоз космо-мониторинг систиэмэтэ ойуур баһаара баарын көрдөрбүтэ. АН-2 сөмөлүөт көтөн бэрэбиэркэ ыппытын түмүгэр, бүгүн Хатыыттан 101 км тэйиччи сытар "Барахсан" диэн Маалыкай сиригэр 46,0 га сиргэ ойуур баһаара баара регистрациланна. Тута 14 киһилээх биригээдэ тэриллэн уот турбут сиригэр Ми-8 бөртөлүөтүнэн көттө. "Авиалес" 12 үлэһитэ, 2 киһи Ньурбатаабы экология кэмистиэтигэр, эбии көмө быһыытынан Үөһэ Бүлүүттэн "Авиалес" үлэһиттэрэ кэлэллэрэ күүтүллэр, график быһыытынан. Халлаан туруга атырдыах ыйын 10 күнүгэр диэри ардаба суох, онон бу күннэргэ оттуурга табыгастаах күннэр диэн иһитиннэрэллэр.

От ыйын 21 күнүгэр Быһыы сулууспа Ньурбатаабы этэрээтигэр күрүбэ сылгы иннэн турар диэн иһитиннэри кирибит. Быһыы сулууспа сылгыны босхолоото, туруга этэнгэ.

Ньурба к. сарсыарда 04:39 ч 2007 уонна 2010 с.т. икки кыыс оҕо сүттэ диэн Полиция отделигар иһитиннэри кирирдэ. Бу күн сарсыарда 06:22 ч кыргыттар бяллыы квартираба бааллара билиннэ.

Тыа хаһаайыстыбата

Ньурба улууһугар быйылгы от былаана 30 240 туюнна, бүгүнгү күн туругунан 3 972 туюнна от бэлэмнэннэ, сыллаабы былаантан 13,1 %. 5 604 га сиргэ от охсуллан сытар. Ходуһаларга 348 тыраахтыр үлэли сылдьар. 331 звено баарыттан 8-на механизированнай, 218 ситэтэ суох механизированнай, 105 илиинэн оттуулар.

Үүт сорботуопкатын сыллаабы былаана 3 748 туюнна, билигин 1 757 туюнна бэлэмнэннэ (былаан 48,3 %).

Бэтэринээрдэр чааһынай хотоннору дезинфекциялааһыннара түмүктэнэн эрэр.

СВО

Билигин туругунан байыаннай су-

лууспалаахтары өйүүр Фондага 998 847 солк. баар. От ыйыгар АЛРОСА АХ 1000 000 солк. укпуга. Бэбэһэ, от ыйын 25 күнүгэр буолбут Координационнай Сэбиэт быһаарытынан 250000 солк. байыаннай сулууспалаахтар дьиэ кэргэттэригэр көмө быһыытын бытылына.

Уопастыбаннай бэрээдэк

Ааспыт нэдиэлэбэ барыта 79 сайабылыаннаа кирирдэ, 95 боротокуол онгоһулунна. Ол иһигэр 11 киһи уопастыбаннай мистэбэ итирик туруктаах сылдьан тутулуна, 2 төрөппүт мээрэбэ тардылына. ГАИ чааһынай ыстарааптыр стоянкаба 10 массыына тутулуна, суоппар дастабырыанньата суох - 2, итирик туруктаах 2 киһи тутулулар.

Үөрэх эйгэтэ

2023-2024 сс. үөрэх дылыгар оскуолалар бэлэмнэрин бэрэбиэркэлээһин бара турар. Билигин туругунан саахаллар туруктаах 80 үөрэнээччилээх Чуукаар оскуолатын боппуруоһа кыалыбакка турар (сага оскуола тууутун туһунан 2 стр. аабын). Үөрэх управлениетын, оройуон салалтата үлэлэһэ сылдьаллар.

"Сосновый бор" оҕолорго сыннылан лаабырыгар үһүс сезонна Ньурбаттан байыаннай сулууспалаахтар дьиэ кэргэттэриттэн 22 оҕо сынныана сылдьар.

Оскуолаларга билигин 77 үлэ мистэтэ аһаҕас турар. Атырдыах ыйынаабы үөрэх эйгэтин үлэһиттэрин муньабар бу кыһалбаны күүскэ туруорун диэн улуус баһылыга Алексей Иннокентьев бэнидиэнниктээби тэрилтэ салайааччыларын кытыылаах муньабар сорултаата.

Доруобуйа харыстабыла

Балыына иккис учаратын тутуутун докумуона онгоһулла сылдьар. Уу ана-

лиһын ыыттылар, түмүгүн күүтэллэр. Быйыл сыбаайата түһүөхтээх. "Суһал көмө" массыыналара Чаппандаба, Күндээдэбэ, Чуукаарга кэлбиттэрэ. Чуукаарга суол суох буолан кыайан тахсыбакка турар.

Ньурба куорат

Суол бэлиэлэрин туруору үлэтэ ыытылла турар. Быйыл Убайаан, Хр. Максимова, Пушкин, 40 лет Победы, Макар Семенов аатынан улууссаларга полотнолара тэлгэнэн, хапытаалынай үрдэтии ытан, кытаатыннарар нормативка эппиэттир гына бэлэмнихтэрэ, эһиил аспаал тэлгэниэ. Быйыл Ньурбачаанга 1200 м, Антоновкаба Теленков аатынан улууссалар аспаалланыахтара.

IX-с Спортивной ооньуулары көрсө

"Спортивная Нюрба" диэн коммерческой суох тэрилтэ (Фонд) тэрилиннэ, генеральной дириэктэр Андреев А.А., фонд үлэтин Үрдүкү Сэбиэт уонна Попечительской Сэбиэт сүрүннүүхтэрэ. Былаанга кирибэтэх сорох спортивной тэрээһиннэр, күрэхтэр бүдүүттэн өйбүл ылбаттар, онон спортсменнар кытталларыгар мэйһидэр үөскээчилэр. Бу түбэлтэбэ "Спортивная Нюрба" НКО граннар, кункурстар уонна спорду өйүүр тэрилтэлэр, урбаанньыттар, биридиэлэн дьон нөнгө кирибит үптэн спортсменнар айаннарын ороскуотун, усунуостарын төлөһүнгэ, спортсменнары бэлэмнээһингэ, материальной көмөбө, онтон да атын сыалга үлэни тэрийэн ыытыаба.

Физическэй культуура уонна спорт сайдытыгар, чөл олобу өйөөһүнгэ, спортсменнары бэлэмнээһингэ улахан болҕомто уурулуоҕа.

Билигин туругунан "Амуркабель" тэрилтэ 50.000 солк. ыппытыттан 30.000 солк. Николай Обоев "Дыгын ооньууларыгар" кыттарыгар бэлэмнэнэригэр барбыта.

Улуус дьаһалтатын пресс-сулууспата.

Бүгүнгү нүөмэргэ:

Андрей Тарасенко Ньурбаба сырыытын түмүктэрэ

стр. 2

Н.Чусовской аатынан бириэмийэ 7 төгүллээх Лауреата Сэппиэлиин сэхэргэһи

стр. 3

Социальной хантыраагы түһэрсигэ уларыылар киридилэр

стр. 4

Чаппандаба элбэх чааһынай дьиэ тутулла турар

стр. 5

Александр Баланов бастакынан алмаас бырамыысылынаһыгар

стр. 7

— Олохтоох салайыны —

Андрей Тарасенко Ньурбаға үлэлээтэ

От ыйн 19-20 күннэригэр Ньурбаға СӨ Бырабыыталыстыбатын бэрэссэдээтэлэ Андрей Тарасенко үлэлээтэ. Кинини кыраныссаға улуус баһылыга Алексей Иннокентьев көрүстэ.

Бастатан туран Ньурбатаағы көтөр фабрикагыгар сырытта. Билигин 49.000 куурусса баар, күннэтэ оччо сымыт нэһилиэн-нэбэ тахсар. Андрей Владимирович былырын Ньурбаға кэлэ сырыттагына фабрика иккис линията арылларын туруорсубуттара. Сымыттыр кууруссалар 2 снл буола-буола уларыа туруохтаахтар. Чопуускаттан улаатар кэмнэригэр элбэх бириэмэни сүүйтэрэбит, онон хас эмэ ыйдаах ороскуот тахсар. Иккис сыах тутуута бу кыһалданы суох онгоруохтаах.

Билигин Ньурбатаағы көтөр фабрикага Бүлүү бөлөх улуустарын сымытынан хаачыынан олодор. Маны тэнгэ биир сүүн кыһалданан куурусса аһылыгын аралар сыана үрдүгэ буолар. Андрей Тарасенко бу болпуруоһу үчүгүйдик үөрэтэн көрүөххэ наада диир эттэ.

Салгы Киппэ Бүтэйэ сиргэ элбэх сыллаах от ыйытын болпуруостарын дүүллэхэ "Ньурбатаағы кормовой хамаанна" салайааччыта Александр Илестяровтыын көрүстэ.

Кэнники 5 сылга бу тэрлэтэ 1313 га бырабыллыбыт бааһыналары сөргүттэ. Былырынгытан элбэх сыллаах оту ыйынан дьарыктанан эрэр. Ааспыт сылга 64 га сиргэ коострец оту ыйан, 4 тунна элбэх сыллаах от сиэмэтин ыла. Бу үлэ салданан барыахтаах.

Ньурба улууһа лизинг нөнгө комбайн ыларга үлэлэниэхтээх.

Андрей Тарасенкоға "Бүлүү" федеральной суолга үс сиринэн угуллубут ууну сүүрдэр турба сыһа туспугун көрдөрдүлэр. Былырын ахсынны тымнытыгар Ньурба куоратыгар уу кириэн ыксаллаах быһыы-майгы тахса сыспытын эттилэр. Ол курдук 80 см үөһэ буолан ууну үчүгүйдик аһардыбат. Куочайтан кэлэр сирин нүүлүсүтөр канал ута кыйан барбат. Убайаан өтүттэн Ньурба куоракка түһэ турар.

Андрей Владимировичтан улуус салалтата бу үөскээбит балаһыанньаны көннөрүгө Росавтордор тэрлэтэ салалтатын кытары кэспэтии ытыгарыгар көрдөстө. Туох баар дааннайдары, хаартыскалары барытын ытыаарын, үлэлэниэм диир эрэннэрдэ.

Орбуочай бөлөх салгы тугу эбийиэктэрин көрдө. Ньурба улуунугар хаарбах дьийтэн көһөрүү бырагыраамата тиһигин быспакка үлэли турар. Комсомольский уулусса № 99, 101 элбэх квартиралаах дьийлэр тутула тураллар. Быйыл барыта 8000 кв. м. тахса 4 дьийэ үлэбэ кириэхтээх. Бу икки дьийэ "Региональной сайдыы" ХЭТ тута сылдыар, быйыл бүтэрэллэр.

53 уонна 58 квартиралаах дьийлэргэ былаан быһыытын алтынныга 111 ыла сана кыбартыраларын күлүүнү тутуохтара.

От ыйн 20 күннэригэр үлэтин Андрей Тарасенко "Нефроклиника" диализнай киин үлэтин хаамытын билсниттэн сағалаата. Бүгүнгү туругунан оборудованиета барыта кэлэн турар, үлэһиттер анал үөрэби аһан үлэлииргэ бэлэмнэр. Билигин лицензиятын болпуруоһа эрэ хаалан турар. Бу киин өнгөтүгэр Бүлүү бөлөх улуунугар 70-ча киһи наадылар.

Ньурбатаағы драмтеатр фойетгар Правительство бэрэссэдээтэлэ Андрей Тарасенко, урбаан, аты уонна туризм министирэ Тимур Ханды, Ил Дархан сүбэһитэ Георгий Балакшин, улуус баһылыга Алексей Иннокентьев эдэр ыччаты, урбааньыттары

кытары көрүстүлэр. Бастатан туран, Андрей Тарасенко эдэр дьону тыа сиригэр олохсугуу, сир, тыа хаһаайыстыбатын үлэтигэр сыһыарыы, олодор усулуобуйаларын тэрийи туһунан кэспэтиллэр.

Тимур Ханды Ньурбаға бастагы сырыта эбит. Олус үчүгүйдик тэринэн, сайдыылаах олодор-гутун көрөн соһуйдум, Ньурбаны арыый атыннык саныр этим диир эттэ. Аһыйах кэм иһигэр урбааньыттары, кинилэр үлэлэрин кытары билестэ. Туризм өттүгэр болжомто уруоххутун наада диир сүбэлээтэ. Сиргит-уоккут олус үчүгэй, өрүс үрдүгэр турар, усулуобуйа баар, үлэ миэстэтин тэрийэн хамсааньаххытын наада диир. Ол туһугар урбааньыттарга ханнык бырагыраамалар, субсидиялар баалларын сырдатта.

Мустубут дьонтон туризм, атын регионнары кытары сибээс олохтоонун, экспорт, сударыстыба өттүттэн өйбүл миэрэлэрин туһунан ыйыталастылар. Чааһынай урбааны кытары үлэлэһэргэ бэлэммит, этиилэргитин күүтэбит диир оробуочай бөлөх көрсүһүүнү түмүктээтэ.

Андрей Владимирович Тарасенко сарсыарда улуус дьаһалтатын муннахтыгы саалатыгар 4 улуус баһылыктара, нэһилиэк баһылыктара, тустаах исписэлиестэр кыттылаах сүөһү аһылыгын бэлэмнээһингэ, үүт соботуопкагыгар сүбэ муннах тэрийдэ. Бастатан туран, эдэр дьону миэстэтигэр олохсугун үлэлэтэр, тыа хаһаайыстыбатын эйгэтигэр кэлэн үлэлиилэрин ситиһэргэ улахан болжомто уруулан эрэр диир. Ол курдук, өрөспүүбүлүкэ таһымыгар бу болпуруоска үлэ ытыллыабын эттэ.

Ньурба сирэ-уота, турар сирэ олус табыгастаах, эдэр исписэлиестэр олохсуйалларыгар маневреннай дьийлэрү туту болпуруоһун үөрэтиэхпит диир. Бу болпуруос муниципальной таһымна буолбакка, өрөспүүбүлүкэ таһымыгар өйбүл ылын наада.

Баһылык Алексей Иннокентьев улууспут өрөспүүбүлүкэ таһымыгар быһаарыллар кэккэ кыһалдарын көтөхтө. Ол курдук, Куочайга, Харыйаалаахха, Муонааныга, Төрүккэ, Сағаба, Чаппандаға, Бойуокка, онтон да атын сирдэргэ шлюз-регулятордар, ууну ытыр ситимнэр өрөмүөннэригэр, тутууларыгар өйбүл онгороллоругар туруоруста.

Үөдэйгэ түмүк таһаарар кэспэтиигэ Андрей Владимирович налычы олорон сүбэлэһэргэ этии көтөхтө. Мелиоративнай ситимнэри чөлүгэр түһэри, Ньурбатаағы көтөр фабрикатын болпуруостарыгар тусла мустан муннахтыахпыт диир.

Орбуочай бөлөх Маарга уһуһаан тутуутун хаамытын көрдө. Балабан ыйн 1 күнүгэр арыллыахтаах. Билигин кыра ситэриин үлэтэ хаалан турар, кэккэ ыраахаттардаах тутуу буолла. Андрей Тарасенко лицензия болпуруоһугар эрдэттэн үлэлэһэн сағалаан диир сүбэлээтэ.

Үөдэйгэ оскуола-саад тутуута бара турар. 50 % "Үтүө дьыала" бырагыраама, 50 % улуус бүддьүөтүттэн. Сыана күннэтэ уларыа турар буолан 36 мөл. солк. тиийбэтин, Андрей Тарасенко өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүттэн көмөлөһөр суолу тобулуохпут диир. Инньэ гынан быйыл Сага дьыл иннинэ үлэбэ кириэн сөп курдук буолла.

Лена ПЕТРОВА.

Баһылык нэһилиэктэринэн сырыыта

От ыйн 22 күнүгэр улуус баһылыга Алексей Иннокентьев Чуукаарга тахсан олохтоохтору уонна салайааччылары кытары көрсүстэ. Кинини кытта тыа хаһаайыстыбатын департаменын салайааччыта Леонид Ушканов, Инвестиционной тутуу управлениетын салайааччыта Константин Иванов, дьаһалта социальной отделын сүүрүнүүр исписэлиһэ Павел Александров, "Сэттэ" тутуу тэрлэтэтин салалтата буолан сырыттылар.

Бастаан Чуукаар оскуолатыгар таарыйан быйылгы үөрэх дьылыгар бэлэмнэрин билсистер. Чуукаар 6 кылааһын үөрэнэччилэрэ быйыл Бурятия республикагыгар остуол тенниһигэр сбордана барбыттар эбит. Онон профессиональной теннис остуолун атылаһарга болпуруос турбут.

Салгы тутуула турар оскуоланы баран көрдүлэр. Тутуу матырыяаала барыта кэлбит, кэлэр ый сағатыгар Үөһэ Бүлүүгэ кэлэн сыгар матырыяал сорботун паромунан ағалыахтаа.

2020 с. эдэр исписэлиестэргэ анаан тутууллубут 4 квартиралаах дьийэни көрөн, эбии радиатордар туруохтара уонна тутууну ыппыт бөдөрээтчит цоколын өрөмүөннүөхтээх диир эттилэр.

Оттуур ходоһалары кэрийдилэр. Быйылгы от былаана Чуукаарга 1700 т, итинтэн 230 т хаһаайыстыбалар киэннэрэ. Бүгүнгү туругунан 9 % отгоммут.

Хаххырыар бүтүнүү ууга сытар. Мофотой Ньылатыгар Даниловтар сылы толору үлэлиир тыа хаһаайыстыбатын техникатын сапчааһын атылыгыр мағаһыны туруорсаллар. Василий Никитини, Васильевтар дьийэ кэргэттерин көрсөн кэспэтиллэр. Сылы төрөһүнэ быйыл мөлтөх диир отчуттар этэллэр. От хаачыстыбата мөлтөбүттэн буолон сөп дииллэр. Быйыл үчүгэй хаачыстыбалаах оту ылар иннит диир эрэнэллэр.

Киһэ нэһилиэк көхтөөх олохтоохторун кытары көрсүһүү буолла, олохтоохтор махтаньылар уонна маньык болпуруостары туруордулар: оттуур сирдэр уу аһарду ханаалларын ыраастаныыта, дүлбэ быһар тэрил атылаһыыта.

От ыйн 25 күнүгэр киһэ 21 ч ааһыта Малдыагарга кэлээт олохтоохтору кытары көрсүстүлэр. Бу сырыыга оробуочай бөлөххө тыа хаһаайыстыбатын департаменын салайааччыта Леонид Ушканов, Инвестиционной тутуу уп-

равлениетын салайааччыта Константин Иванов сылдыстылар.

Аара Чуукаар-Малдыагар суолун көрдүлэр. Барыта 10-н тахса турба наада эбит диир аахтылар.

Олохтоохторго атын сиртэн аймахтара, сиэннэрэ оттоһо кэллэригэр суол суоға улахан кыһалданы үөскэтэр. Бастаан суолу чөлүгэр түһэрэргэ мелиорация үлэтин үчүгүйдик тэрийиэххэ наада.

Кыаммат дьонго техника өттүнэн оттуурга туох эмит көмө баар дуо диир ыйытталар. Дьаһалтаға бу болпуруоһу быһааралларыгар соруудахтаа.

Саха сүөһүгэ билинни туругунан ото суох олодор. Бырыһынанан оттуоххутун сөп дуо дииллэр. Хааһына тэрлэтэтин салайааччыта бу нэдиэлэбэ Ньурбаға кэлиэхтээх, сүбэлэниэхпит диир баһылык эрэннэрдэ.

Сарсыарда Хатыы нэһилиэтин олохтоохторун кытары көрсүстүлэр. Суол, тыа хаһаайыстыбатын, оттоонун тула элбэх ыйытылар киридилэр.

Ол курдук, ходоһалар ууга сыталлар, тийэр суоллара алдынан турар эбит. Билигин бэйэбит күүскүтүнэн эрэ ходоһаға тийэр суолу онгостуоххутун сөп диир Леонид Владимирович эттэ.

Массына суолугар гравий куттарыаха наада диир туруорсаллар. Салгын уйуктаах суудуна үлэтигэр хонтуруол наада дииллэр. Ол курдук, дьон элбэх таһаҕастаах кириэн, сорох дьон баппакка хаалар түгүннэрэ тахсыта-лаабыттар эбит. АТП-га суол суох кэмигэр дьону таһарга вездеход наада диир туруорсаллар. Бу болпуруостары үөрэтэн көрүөхпүт дииллэр.

Ынах төбөтүгэр 37 тыһ. солк. ылбыт дьон быйыл ол сүөһүлэрин тутунахтарына ылбыт харчыларынын 100 % төннөрөллөр диир дьаһал табыста. Эрдэ 10 % төннөрөр эбит буоллахтарына, билигин ылбыт харчыларынын барытын. Ынабы

туттар түбэлтэбэ бэтэринээринэй ыспыраапка ирдэнэр. Холобура, чаччы, бу ынах ыарыда эбэтэр бөрө, эһэ тарта диир.

Хатыыга бордукута арааһа аһыйах эбит. Кэли буолбакка, бэйэлэрин истэриттэн мағаһынын тутар урбааньыт булуналларыгар сүбэлээтилэр.

Хатыыга салгы эбийиэктэргэ сырыттылар. Оскуолаға билигин капиталнай өрөмүөн үлэтэ бара турар. Матырыяаллара барыта кэлбиттэр, график быһыытын атырдыах ыйн 28 диири түмүктүүбүт дииллэр. Барыта 49 мөл. солк. кэрингэ көрүллүбүтүттэн капиталнай өрөмүөннэ 42 мөл. солк. кэрингэ, оборудованиеға 7 мөл. солк. тахса суума тырыллан турар.

Ксенофонов Григорий Кузьмич ууну ыраастыыр ситимигэр сырыттылар. Оройонтан көмө ылан үлэлэтэ турар. Биир бутыл бэйгэ кэлэн куттар буоллахына 50 солк. Дьийлэр диири эмиэ тиздэн биэрэр эбит. Маны таһынан алдынан турар фермер УАЗ онгостон нэһилиэннэбэ бодобуос өнгөтүн онгорор.

Киһэ Маалыкай олохтоохторун кытары көрсүһүүгэ Алексей Иннокентьев Нюргустан Чарканова тыа хаһаайыстыбатын сайдытыгар кылаатын иһин СӨ Бырабыыталыстыбатын Махтал суругун туттарда.

Олохтоохтор салгын уйуктаах суудуна бырайыаһа 3000 солк. ыарахан, манна оройон өттүттэн толуйуу көрүллүө дуо диир ыйытталар. Маны тэнгэ күн аайы сылдыһын сөп дуо дииллэр. Бу болпуруоһу эмиэ үөрэтэн көрүөх буолан боротокуоллаатылар.

Атын сиртэн от атылаһарга хаачыстыбатын оройон хонтуруолуо дуо дииллэр. Былырын атылаһыт отторо сочото суох эбит. Оту атылаһар киһи хаачыстыбатын бэйэтэ көрөн ылахтаах диир улуус баһылыга эттэ.

Нэһилиэктэргэ кыаммат, дорубуйаларынан хаачыахтаах араһа отунан көмө баар буолуо дуо диир ыйытталар. Көмө онголлуоға диир Алексей Михайлович эрэннэрдэ.

Лена ПЕТРОВА.

— Тэттик сонуннар —

Аадырыстаах көмө онгоһуллуо

Константин Иванов мобилизованнайдар дьийэ кэргэттеригэр сырытта.

Баһылык солбуйааччыта Наталья Петрова уонна хамыһыһа чилиэннэрэ Чаппандаға мобилизованнайдар дьийэ кэргэттерин олодор усулуобуйаларын билсистер.

Бу күннэргэ хамыһыһа Бор-

донго, Малдыагарга, атырдыах ыйн 1 күнүгэр диири бары нэһилиэктэри хабан үлэлибэ.

Координационной сөбиэт хамыһыһа үлэтин кэннитэн туох ханнык үлэни ытытары, мобилизованнайдар дьийэ кэргэттерин олодор усулуобуйаларын тупсарыыта ылыллар миэрэлэри быһаарыаға.

Ытык сааһынан эбэрдэлээтилэр

барыларын үөрэхтээн-үлэлээн, дьийлээн-уоттаан атахтарыгар туруортаан, күн бүгүнүгэр диири сүһүбүн үрдүгэр сылдьан, оғолорун итии чэйдэрин, күөстэрин бэрийэр күндү ийэ, эйбэс эбээ Аасканы биир дойдулаахтара улахан ытыктыылар. Сааһырым диир санньар санааға куустаран олорон хаалбакка, Анна Алексеевна кийиитинээн бу саһын сиэнин дьийэ кэргэнигэр

Бурятияға баран күүлэйдэн кэлбит.

Ытык-мааны Анна Алексеевна олоххо көхтөөх тэтимин ыһыктыбакка, чэгийн-чэбдик сылдьан дьийэ кэргэнин, аймах-билэ дьонун үтүө-мааны сүбэһиттэрэ, суолбут сулустара буола тураргар баға санаабытын тиэр-дэбит.

Лина СЕМЕНОВА.

Социальной хантараакка уларыылар киридилэр

Эрдэ социальной хантараакка квота бэриллэр эбит буоллаһына, билигин кирибит сайабылыанна барыта тута көрүлэр буолбут.

Бу күннэргэ Ньурбатаағы социальной харалта салайааччытын солбуйааччыта Айтилина Ефремова, Комплекснай киин үлэһиттэрэ

Марха куустатыгар тахсан социальной хантараак көмөтүнэн тэримит дьыалалара хайдах үлэли турарын билсистер. Бары дьыала астан, кыралан дохуот киллэринэргэ үлэлээн эрэллэр эбит.

Балиэтээн эттэххэ, бу бырагырааманан киһи олофор иккитэ 3 снл буолан баран туттар кыахтаах.

Биир кэмнээх төлөбүр кээмэйэ 350 тыһ. солк. тиийэр. Бу көмөнөн тийинэн олоруттан кыра хамнастаах дьон дьобус дьыала тэринэн дохуот киллэринэригэр тутуон сөп.

Лена ПЕТРОВА.

ГОД ТРУДА
В РЕСПУБЛИКЕ САХА (ЯКУТИЯ)
2023

— Үлэ сыла —

60 сыл массыына уруулугар олоубут Сэппиэ

Социалистической күрэх хас да төгүллээх кыайылааба, коммунистической үлэ ударнига, 9-с, 10-с, 11-с пятилетка ударнига, Сэбиэскэй Союус Геройа Н.Н. Чусовской аатынан бириэмийэ 7 төгүллээх Лауреата, Октябрьскай нэһилиэк, Ньурба улуунун Бочуоттаах олохтообо, СӨ тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна Ксенофонт Ксенофонтвич САВВИНОВ-Сэппиэ 80-с хаарыгар үктэнэн сылдыар.

Бу иннинэ мин кинилин икитэ көрсө сатаабытым. Бастакы сырыбар масты барыт этэ, иккис сырыбар - кустуу. Туох барыта үһүстээх дириллэрини, бу күннүргэ дьэтигэр тийэн көрсөн ирээ-хоро сэнэргэстибит.

Ксенофонт Ксенофонтвич үлээннээхтэрэ, үлэ туйгуннара, кыайылаах-хотуулаах аатырбыт сопхуос туруу үлэһит дьоно билигин, хомойуох иһин, абыйаа хаалдылар. Быйыл кырдыабаастары ынгыртаан саас кулууптар аһата-лабыттарыгар уонча эрэ киһи баара, бу иннинэ син элбэх буоларбыт дьон сэнэргэһээччи харааста кэпсиир.

Ксенофонт Ксенофонтвич төрөппүттэрэ эрдэ өлөннөр 16 сааһыгар Антоновка сэттэ кылаастаах оскуолатын кэнниттэн сопхуос иһинэн тыраахтарыстырары бэлэмниир кууруска үөрэнэн, дастабырыанна ылан сопхуос Киин отделеһиетыгар тыраахтарыстырарынан кириэр. Бастаан кыра тыраахтырга сылдан баран, салгы Дьокуускайга баран үөрэнэн аны суоппар дастабырыанна ылан “Ньурба” сопхуос ыһыллар диэри бэринилээхтик суоппарынан үлэтиир. Ити 1967 сыллааха этэ. Уруултан 2019 сылга, харахпар 3 эпэрээссийэ онгорбуттарын кэнниттэн түспүтүм диир. Ол эбэтэр орубуона 60 сыл устата киэн нэлэмэн Сахабыт сиригэр уһун суолларын устун ыраах айанга, таһаарыс тийиитигэр сылдыбыт.

Билигин этэллэр, хас эрэ сыл буола-буола үлэһин уларытыахтааххын диэн. Ол сабаһабы дьон үгүстэрэ үлэһин киниискэтигэр биридди эрэ суруктаахтар. Ксенофонт Саввинов эмиэ биир сиргэ 60 сыл бэринилээхтик үлэһэбит киһини буолар.

- Сопхуос ньиригиччи үлэтиир кэмэ этэ. Бары билаан туолуутун

Ксенофонт Саввинов-Сэппиэ.

туһугар сарсыарда отой эрдэттэн ыкса хойукка диэри үлэтиирбит. Дьэбитигэр хонукпугар эрэ кэлэр этибит. “Ньурба” сопхуос үлэһитин ахсаана 1200 киһиэхэ тийэ сылдыбыта. Ол иһигэр 200-чэ тыраахтарыс, 80-ча суоппар. Билигин Тыалыкыга Производственной уулуссага улахан автопарка баара. 146 араас мааркалаах тыраахтыр, 84 массыына, 17 комбайн уонна сүүһүнэн тыа хаһаайыстыбатын массыыналар. 10.000 кэрингэ сүөһү көрүүгэ истиитэ уонна биллэн турар тийи-таһы үлэтэ бөбө баһаам.

Неверьян, Дьокуускайынан, Амманан хасты даһаны суукканан сылдылааччы. Суол ол саһана билинги курдук буолбатах. Суол да дьон суоһун кэриэтэ, билигин мас тийэ барар суол курдук. Дьэ утары массыына иһэр буоллаһына улахан айдаан асыһаргар. Биллэн турар, батыллыы, ара суолга алдыны ханна барыабы. Хас даһаны массыынанан сылдыр этибит, бэйэ-бэйэбитигэр көмөлөсүһэн.

Кураанах барымаары Ньурбаттан үксүн металлолом тийэн илдьэрбит, анарааттан бурдук, сүөһү аһылыгын тийэн аһалабыт. Сопхуос тимирэ элбэх буолааччы. Куоракка металлобаһа илдьэн сүөкүүгүн. Уочарат дьон онно буолааччы, хоноһун хайыгы, элбэх улуустан тийэн аһаллар. Үлэтиир баһаттан сылдыбын, хайдах гынааххын, массыынабын көрүһүн, онгостобун.

Ньурбага үксүн чох таһытыгар сылдыбытым. Кириэптэн хо-

Биир идэлээхтэрин кытары эрэллээх ЗИЛ-130 аттыгар.

СӨ Аһа баһылыга Антоновка отчуттарын кытта көрсүһүүттэн. 2019 с.

чуолнайдарынан таһар этибит, ол саһана чоһунан оттулар дьэ элбэх. Кирдээх үлэ, ол эрэн сирбэкин-талбаккын. Массыына алдынаһына даһаны өрөөн олобноккун. Өрөөтөххүнэ кыра харчыны ааһаһын, ол иһин түргэнник сапчааһын булан, онгостон, сүүрдүбүтүнэн бараһын. Оччоһуна эрэ нэрээт ааһаһын. Ким даһаны үлэһит дьон таһаарбат, барыта бэйэн баһаһынан сылдыбын. Үлэ чаһа дьон улахан суох. Оһолортор арылаах килиэп сизтэри үлэтигин.

- **Ханнык техникага сылдыбыккыны?**

- Бастаан кыра тыраахтыртан саһалаабытым, онтон улаханга көспүтүм. Ыһыга комбайнга үлэтиир этим, автоһуһунан ыһыккытыгар таспыт кэмим да баара, сайын сайылыктарынан

сылдан үт таһа сылдыбыттааһын, бодобуоска үлэһэбитим, ЗИЛ самосвалга хас даһаны сыл суоппардаабытым уонна 1985 сылтан уурайаһапар диэри КАМАЗ-ка. Ньурбага бастакы КАМАЗ этэ, Невертан баран аһалдытым. Улахан тыраахтыр ДТ-54 дьон баара, билигин ол суох. ДТ-75 дьоннор бааллар, ол даһаны аһыаата, быһыта. Ол иннинэ сварщиктын, электромонтерунан эмиэ үлэһи сылдыбыттааһын, анаан үөрөммэтэһим. Наставниктар илдьэ сылдан үөрэтэллэрэ. Киһи тийбэт буолан көрдөрөн бизэрэллэр, ону баһына сылдан бэйэн үөрөнөһүн. «өрөммитин туһунан докумуон энгин бизэрбэттэр. Соһулла сылдыр саһаарка аппарата баара, ону илдьэ сылдан отчуттар техникаларын аһаһаһан бизэрэ

этим, 2 сыл электриктаабытым. Хотоннорго уот тардабыт. Манна кулууп, эргэ оскуола уотун тардыбыһыт. Кыһын баһанаһа таһаһын. Ити этэр наһараадаларгыт, бочуот ааттара барыта кэргэним өнгөтүнэн ситиһилиннэһэ.

Ксенофонт Ксенофонтвич чөкө, дьобуһ дьэтигэр түннүктэрин айы араас элбэх иһиттээх сибэкки кэчигирэһэн тураллар. Кэргэним Розалия Михайловна сибэккини сөбүлээн үүннэрэр этэ. Барытаһа сиригэр барытын кэнниттэн сибэккилэрин өлөрбөккө, көрөн-хараһан, бүйбэйдээн олоһобун диир.

- 1967 сыллааһа ыал буолбупт. 5 кыыс оһолоохпут, кырабыт 11 сааһыгар эпэрээһиэни тулуйбаһа бараһаһаһыта. 4 кыһым билигин бары үлэһит дьон, сиһнэр элбэхтэр, хос сиһнэр да бааи киһибин, сайын айы кэллэлэр. Самай кыра сиһним бу аһыааһ ый анараа өттүгэр күн сиригэр көрдө. Тыалыкыга олоһор кыһым Айтилина сиһнэрин сотору-сотору баран көрбүн, хараһын сымнаһаһын. Миннигыс дьоннор, үйэһин уһаталлар.

Оһолору кыра эрдэһтигэр иити-үөрэтии өттүгэр кэргэним бараһан көрөттөһөһө. Мин наар үлэһэр, булар-талар, уйгулаах олоһотурун хааччылар эбэһинэһтээһин. Дьэ үлэтэ барыта кэргэним дьарамай санныгар сүктэриллибитэ. Хаһан даһаны сыйлаһым, эһинним дьон мунгатыһарын өйдөһөһөһүн. Наар сылаһа аһаһа көрсөр, көмө-өйөһөл буолар. Киномеханигынан, ол иннинэ фермаһа тарбыһаһа көрөһчүһүн үлэһэһит. 2017 сыллааһа ыал буолан олоһобупт 50 сылбытын бэлиэтэһипит.

Ксенофонт Ксенофонтвич Сэбиэскэй Союус Геройа Н.Н. Чусовской аатынан бириэмийэ 7 төгүллээх Лауреата. Анал папкаһа наһараадаларын тиһэ сылдыр, мэтэһэллэрин эмиэ чөкө уура сытар. Тэрэһиннэргэ сылдырыгар иилиммэт эбит. Ситиһилэрин улаһаннык көпси-ахта сатаабат сэмэй үлэһит киһи.

- Мэтээл кэтэ үөрүйэһим суох. Бириэмийэни 7 төгүл бизэрбиттэрэ, ол аата син үлэһэтэһим диин, - дьон мичээрдээн кэбиһэр.

Билигин оһуруотун көрөн, ханнык даһаны үлэттэн чаһыбаһа, бүгүрү үлэһит киһи, Ксенофонт Ксенофонтвич-Сэппиэ кэнчээр ыһчаттарыгар үтө сүбэһит буолан элбэх сиһэн, хос сиһэн мааньлааһа эһэтэ.

Лена ПЕТРОВА.

Антоновкаттан төрүттээх, Иркутскайтан тардылааһа республика бастакы мелиоратора, Саха АССР үтүөлээх зоотехнига, сэрйи ветерана Илья Теленков от ыйын 20 күнүгэр 110 саһа бэлиэтэннэ. Октябрьскай нэһилиэккэ киһи аатынан скверга чөкө тэрэһиннэһэ биригэ үлэһэбит дьон-сэргэтэ, улуус тыа хаһаайыстыбатын департаменттан, мелиорация тэрилетиттэн (норуокка биллэринэн “Гидрант”), общественность мустан үтө киһини, сатабылааһа салайааччыны аһтан аастылар. Бу көрүһүү олоһтоох дьаһалта көбүлэһининэн, А.Я. Овчинникова аатын сүгэр “Түһүлгэ” нуруот айымнытын дьэтигэр тэриитинэн ытыгыһына.

Нэһилиэк баһылыга Семен Александрович Корякин төһө да уопускаһа сырыттар, аһа саастааһарын көрсөн барда, тыл этэн санаатын үлэһиннэ, улуу дьоммут ааттарын үйэтигэр ытык иэспит дьон эттэ. ДСХ салайааччыны солбуһар Владимир Иванович Семенов тыа хаһаайыстыбатыгар өрөспүүбүлүкэһэ улахан хаамылырар бастакы онгорбут Илья Теленков буоларын, киһи курдук патриот санааттан күүстээх үлэтэ эдэр дьонго хоһобурун туһунан бэлиэтэтэ. Онтон “Гидрант” нүөлсүтүү үлэтин отделин салайааччыта Ион Алексеевич

– Киэн туттар дьоммут – Илья Теленков 110 саһа дойдутугар бэлиэтэннэ

Данилов 1965 сылга Ньурбага мелиорация тэрилеттэ арыллыбытыгар Илья Дмитриевич бастакы салайааччы буолан, киһи толкуһунан онгоһуллубут систимэ билигин да үлэһи турарын туһунан эрчимнээхтик, киэн тутта эппитин бары мустубуттар үөрэ иһитилэр.

Ньиргирдээхтик үлэһэбит “Ньурба” сопхуос туттаһа үлэһиттэрэ, улуус, Октябрьскай нэһилиэк ааттааһа дьон-сэргэтэ бааллар. Сопхуоска дириэктэрдэһит Алексей Софронович Захаров, кылааһынай инженердэһит Николай

Петрович Иванов эмиэ тыл эттилэр, улахан киһи аата умнуллубаһа ааттанарыгар маһтанһылар, киһилэр тус олоһотуругар, тыһыынчанан киһи дьыһгаларыгар, улуус сайдыытыгар Илья Дмитриевич Теленков салайааччы, киһи быһытынан сабыдылын туһунан бэрт кылгастык, ол эрэн олус истинник кэһсээн аастылар. Ону тэнэ үтө киһи аатын ытыктаан сопхуос бэтэрээннэрэ Семен Николаевич Афанасьев, Евдокия Дмитриевна Иванова, Сергей Семенович Иванов бааллар.

Олоһтоох түмэл салайааччыта Прасковья Михайловна Захарова историяны харайааччы буоларынан Илья Теленков туһунан интэриһинэй чаһчылары сэнэргэтэ. Киһи 100 сыллаах үбүлөһүгэр нэһилиэкпит ытык киһитэ Семен Иванович Самсоновтыын “Нуруот туһугар олоһ” дьон таһаартырбыт киһигэлэрин Прасковья Михайловна илиитигэр тутта сылдыр. Киһигэ аннотациятыгар “...аныгы үйэ салайааччылар элбэххэ үөрэһиттэрэ” дьоннээх. Салайааччы быһытынан хайдах

курдук таһымнааһын өссө биир кэһсээн биһэргэтэн бизэрдэ. Бэтэрээн учуутал Светлана Васильевна Егорова бэйэтэ баһатынан тыл этэн, Илья Дмитриевич киһи аһатын таба көрөн, тыаттан көһөрөн, элбэх оһолоох ыал дьон, ол да саһана баар нэһилиэк генбылаанын учуоттаан, уһуһаан аттыгар сир бизэрэн, үлэһэтэн кэлбитин долгуһан туран аһтан ааста. Ону тэнэ Светлана Васильевна Илья Дмитриевич олоһубут уһаайбатыгар баһылыкпыт Семен Александрович дьэ туттан олоһор дьон бэлиэтэтэ, киһи таһаарылааһа үлэтэ эмиэ элбэх сылларга умнуллубатын курдук өссө күүскэ үлэтиригэр алгыһын аһата.

110 сыл дьон официальной үбүлөһү буолбатах. Ол эрэн бу күһүн Илья Теленков үбүлөһү нэһилиэккэ киэнник бэлиэтиргэ былааннанан турар. Маны таһынан Антоновкаһа Теленков уулуссатыгар өрөспүүбүлүкэ уонна улуус кыттыһыларынан аһпаал уурааһына күүтүллэр. Өрөспүүбүлүкэһэ Үлэ сылыгар билигин да аһтыллар салайааччы 110 сылыгар сөп түбэһиттэ биир улахан үөрүү.

Октябрьскай нэһилиэк дьаһалтатын пресс-сулуһспата.

- Социальной өйөбүл -

Социальной хантараагы түһэрсиигэ уларыйыылар киирдилэр

Социальной хантараак дин суураарыстыба кыаммат араганы, ачыгы дохуоттаах дьэ кэргэни уонна гражданны өйүүр мээрэтэ. Олох охсууларыттан, ырахан балаһыаньаттан тахсарга көмө буолар сыаллаах.

Социальной хантараак түһэрсээргэ сүрүн ирдэбиллэринэн буолаллар:

- Ыл эбэтэр соботоох киһи олох алын кээмэйигэр тийибэт дохуоттаах буолуохтаах.
- Дьэ кэргэни толору дохуотун, олорор сиригэр бигэргэтиэхтээх.
- Урбаанныт уонна бааһынай хаһаайыстыба быһыытыннан налоговай сулуусапа регистрация-ламматах буолуохтаах.
- Эрдэ ылбыт соххантааагы уусуобуйатын толорбут буолуохтаах.
- Саха Өрөспүүбүлүкэтин территориятыгар олорор буолуохтаах.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин 203 №-дээх 2022 сыл муус устар 6 күнүгэр тахсыбыт уураабаар олобуран, 2023 сыл тохсунньу 23 күнүгэр 90-ОД №-дээх бирикээһинэн уларыйыылар киирдилэр.

2023 сылга социальной хантараакка уларыйыы киирэн 6 хайысха баар буолла:

- үлэ көрдөөһүнэ;
- бэйэ дьыалатын тэринни;
- кэтэх хаһаайыстыба тэринни, сайыннары;
- социальная пакеттар нөнгү уустук олохтоох ыалга көмө;
- оҕолордоох дьэ кэргэнгэ анал "Развивайка" бырагыраама.
- инбэлииттэргэ анал бырагыраама.

Бу хайысхалары кылгастык чопчулаан билиһиннэрэр буоллаха манньк:

Бастакы "Үлэ көрдөөһүнэ" хайысха сүрүн сыала үлэ суох киһи үлэлээх буолуута.

Социальной хантараак түһэрсэр киһи Дьарыктаах буолуу киинигэр учуокка тураа ирдэнэр.

- Үлэ көрдөөһүнүгэр 1 ый олох алын кээмэйэ 23 187,0 солк. төлөнөр.

- Үлэ көрдүүр киһи үөрэбэ суох буолууларына, кылгас куурустарга үөрэнэригэр 30 тыһ. солкуобайга тийиэ төлөнөр. Үөрэни

2 оҕолоох соботоох ийэ Николаева Эльвира Владимировна Ньурбачаан нэһилигэр бэкээринэ аһан таһаарыылаахтык үлэли сылдыар.

5 оҕолоох Таркайы олохтооҕо Тобонов Герман Степанович соцконтракт өнгөтүнэн туһанан хотонун өрөмүөнүннэ, кулуннаах бие ылан хаһаайыстыбатын кэргэтиннэ.

болдьоҕо 3 ыйтан үһө суохтаах.

- Үлэ суох киһи үлэбэ кириэн иннинэ, тэрилтэ стажировка аһарыгар социальной харалта хамнас алын кээмэйин стажировка аһар тэрилтэбэ 3 ый төлүүр.

- Үлэ суох киһи социальной хантараак түһэрсэн баран, үлэбэ киирдэбинэ 3 ый устата, олох алын кээмэйэ төлөнөр.

Бу хайысхага 2023 сылга 12 квота көрүлүннэ.

Иккис "Бэйэ дьыалатын тэринни" хайысха.

Быйыл биһиги улууска федеральной бүддьүөттөн бэйэ дьыалатын тэриннигэ 20 квота көрүлүннэ. Квота бүтэр түгэнигэр сайаапканан эбии көрүлүннэ.

Бэйэ дьыалатын тэриннигэ социальной хантараак 12 ыйга түһэрсиллэр. Көрүлүннэ өнгө кээмэйэ - 350 тыһ.солк. Үөрэхтээһинэ 3 ыйтан ордуга суох буолуохтаах. Үөрэх төлөнөр кээмэйэ 30 тыһ. тийэр. Бэйэ дьыалатын тэринни хайысха сүрүн ирдэбилэ:

социальной хантараак түһэрсэн баран урбаанныт эбэтэр бэйэ дьарыктаах буолуу (нууччалы эттэххэ ИП эбэтэр самозанятай) дин булгуччу налоговай сулуусапа регистрациялынаахтаах. Социальной хантараак түһэрсит кэмигэр налоговай сулуусапа регистрацияламматах буоллабына, көрүлүүбүт өнгө харчытын толору 1 ый иһигэр төттөрү төнүннэрэр.

Бэйэ дьыалатын тэриннигэ нэһилиэнньэбэ өнгө оноруу, эбэтэр бэйэ онгон таһаарар бордодуусуулааһын атылааһын киирэр.

3 хайысха "Тыа хаһаайыстыбатын тэринни".

Кэтэх хаһаайыстыбатын тэриннигэ, сайыннарыга 10 квота көрүлүннэ. Мантан 8 квота оҕолоох дьэ кэргэнгэ, 2 квота соботоох олохтор киһиэхэ бэриллэр. Квота бүтэр түгэнигэр сайаапканан эбии көрүлүннэ.

Тыа хаһаайыстыбатын тэриннигэ көрүлүннэ өнгө кээмэйэ 250 тыһ. Үөрэхтээһин болдьоҕо 3 ыйтан ордуга суох буолуохтаах. Үөрэх төлөнөр кээмэйэ 30 тыһ. тахсыбат.

Социальной хантараак баттанан баран, бааһынай хаһаайыстыба эбэтэр бэйэ дьарыктаах буолуу (нууччалы эттэххэ КХ эбэтэр самозанятай) булгуччу налоговай сулуусапа регистрациялынаахтаах.

Тыа хаһаайыстыбатын тэриннигэ киирэллэр: сүөһү-сылгы, сибиинньэ, куурусса у.д.а. дьэ кыылын атылааһын иитти, хотон туттууга, үүнэһи, оҕуруот аһын үүннэри.

4 хайысха "Инбэлииттэргэ анал бырагыраама" - үлэлиир саастаах инбэлииттэр, о.э. дьахтар 55, эр киһи 60 сааһыгар диэри, дохуоттара олох алын кээмэйин 1,5 төгүл ылыллыбыттан кыра буоллабына бу социальной хантараагынан туһаныахтарын сөп. Социальной хантараак түһэрсиллэр 250 тыһ. солкуобайга кэтэх хаһаайыстыба тэриннигэ эбэтэр сайыннарыга уонна 350 тыһ. солкуобайга бэйэ дьыалатын астыыга. Хантараак болдьоҕо 12 ый. Өрөспүүбүлүкэ бүддьүөттүн үбүлэнэр.

5 хайысха - социальная пакеттар нөнгү уустук олохтоох ыалга

көмө.

Дьэ кэргэн ырахан түбэлтэбэ түбэстэбинэ араас өнгөлөр көрүлүлэр. Бу хайысхага быйыл уларыйыылар киирдилэр. Бастакы учарат элбэх оҕолоох профиллактической уонна социальной-кутталлаах балаһыаньага учуокка турар дьэ кэргэттэрибин кытта хантараак түһэрсэбит. Хас биридди дьэ кэргэнгэ эбэтэр соботоох олохтор киһиэхэ анал бырагыраама бигэргэнэр.

Бырагыраамага араас хабааннаах тэрээһиннэр киирэллэр. Ол курдук танас-сап, арыгыттан эттэнигэ, оҕо оҕо уһууааныгар, оскуолага үөрэнэригэр наадалаах маллары атылааһыга социальной хантараак түһэрсиллэр. Хантараак болдьоҕо 3-6 ыйга диэри. Бэриллэр суума кээмэйэ 2022 сыл 2 зона олох алын кээмэйиттэн олобуран көрүлүннэ. Бу хайысханан дьэ кэргэн сылга биридэ социальной хантараак түһэрсин сөп.

6 хайысха - оҕолордоох дьэ кэргэнгэ анал "Развивайка" бырагыраама.

Бу хайысханан олох алын кээмэйигэр тийибэт оҕолоох дьэ кэргэнгэ оҕо сайдарыгар араас тэрил (хайыһар, велосипед, киингэ у.д.а.) ылаахтарын сөп. Оҕо босуобуйатыгар 100 % тиксибит, олох алын кээмэйигэр тийибэт оҕолоох дьэ кэргэн биризмэлээх материальной көмөбө социальной хантараак түһэрситэрин сөп. Суума кээмэйэ хас биридди оҕо 50 % прожиточнай минимум анаар. Ону таһынан бу хайысханан хантараак баттаспыт дьэ кэргэн эбии атын хайысханан хантараак баттаһаахтарын сөп.

Айталана ЕФРЕМОВА, социальная комүскэл управлениетын салайааччытын э.т., кылаабынай исписэлиис.

- Доруобуйа харыстабыла -

Тутатына сөптөөх көмөнү онорор кыахтаах

Биһиги улууспутугар кэнники кэмгэ "Капитал Медицинское страхование" дин тэрилтэ туһунан элбэхтэ истэн-билэн, кыһалгалаах дьон тустарыгар туһанан, киһи доруобуйатын көрүнэригэр чаччы кыһаллар тэрилтэ эбит дин биллибит. Тэрилтэ үлэтин туһунан хаһааптыгыгар сырдаткан кэлибит.

Бу күнүгэр Ньурбага "Капитал Медицинское страхование" үлэнииттэргэ кэлэн нэһилиэнньэни кытта үлэлээн бардылар. Түгэниин туһанан, страховкалаах дьону арыйылар отдел начальнигын солбуйааччы, биһиги бирид дойдулаахпыт, бэйэбит Ньурбабыт кыһа Кириллина Надежда Григорьевнаны көрсөн кэпсэттим.

лан диспансернай учуокка туруорааһынга, ол чэрчитинэн босхо эмп испиэлэһэр киирээһин, балыһаба эмтэнэ сытаннар бэйэлэрин тус хармааннарыттан эмп ылбыт буоллактарына ону ороскуотун толуйуу, куоракка эмтэнэ барарга туох наараһааһылаах, ханна тийэн көрдөрүөхтэрин сөбүн - манньк курдук араас хабааннаах ыйытыктар эмиэ баар буолаллар. Бу түгэнигэ хас биридди страховкалаах дьоммут кыһалгаларын быһаарарга миэстэтигэр туһаннаах эмп тэрилтэлэрин кытта үлэлиилэр, уонна Дьокуускайга бэйэбит Колл-центрга эрийэн биллэрэн быһаарыны ылааллар.

Дьэ билиһини кэмгэ бу булгуччулаах босхо медицинскэй страховкабыт суолтата үрдээн, таһыма кэргэн турар эбит дин. Маныаха эһиги "Капитал Медицинское страхование" страховкалаахтык тэрилтэбит биэрэр кыаба атыттартан туох уратылаахпыт? Тобочулаан "Капиталга" баран страховкалаанарбыт ордугуй?

- Бастатан туран, биһиги "Капитал Медицинскэй страхование" хампааннабыт улахан феде-

ральной масштабтаах хампаанна буолар. Быйыл 30 сыллаах үбүлүөһүнэ даатабыт, булгуччулаах медицинскэй страховкалааһын киирэбиттэн тэнгэ сайдан, кэккэ уларыйыылары киллэрсэн кэлбит хампаанна буолар. Арасыйа үрдүнэн ОМС чэрчитинэн үлэлиир үс сүрүннүүр компаниялар истэригэр киирэр, 42 регионугар филиаллардаах, иннэ гын хайа баһарар киин куораттарга "Капитал Медицинское Страхование" медицинскэй полистаах киһиэхэ табыгастаах буолар.

Этиллибитин курдук, Саха сиринээҕи филиалга директорбыт Андреева Александра Николаевна - РФ уонна СӨ доруобуйа харыстабылын үтүөлээх үлэһитэ, туйгуна. Александра Николаевна 2019 сылтан Бүтүн Арасыйатаабы страховщиктар сойуустарын Саха өрөспүүбүлүкэтигэр медицинскэй страхованиета Боломуочу-йалаах бэрэстэбииттэлэ. Бу саас Ньурбага кэлэн бэйэтэ прием онгонор үгүс киһи кыһалбатын быһаарарыта, быһаарылла да сылдыар. Бэйэтэ идэтинэн бырааһ, өр сылларга кылаабынай

бырааһынан үлэлээбит буолан хас биридди киһи кыһалбатын быһаарарга көмө-ама, сүбэ буолар.

Хампаанна өссө бирид кыабынан буолар - түүннэри-күнүстэри тохтобула суох "Горячая линия" телефона үлэлиир, Контакт-центр нүмэрэ: 25-00-37, эбэтэр 8-800-100-81-02. Бу нүмэрдэргэ эрийэн кэлэр босхо уонна чаччы хас биридди киһи боппуоруонун быһаарар, көмө буолар телефоннар. Түүннэри-күнүстэри, өрөбүллэргэ даһаны олох куттаммакка эрийэн, киһи ыксал буолбут түгэнигэр араас хабааннаах медицинскэй ыйытыктары биэрэн тутатына сөптөөх консультацияны ылааха сөп. Буоларын курдук автомат нүмэрдэр буолбатах, автоответчик "кнопка баттаа" энгин дьэбэккэ, страховкой бэрэстэбииттэргэ бэйэлэрэ кэпсэтэллэр, тутатына быһааран биэрэллэр.

Надежда Григорьевна, оччобуна эһиэхэ полис онгорторор буоллаһына туох нааданы?

- 2022 сыл ахсынны 1 күнүгэ булгуччулаах медицинскэй страховкалааһын эйгэтигэр кэккэ уларыйыылар киирбиттэрэ. Ол

курдук, бирид сүрүннүүр уларыыһынан буолар медицинскэй страховой полис цифровой буолуота. Оҕо төрөөтүгүнэ, ааккыт-суолтук, докумуоннардыт уларыыытыгар медицинскэй полискыт эмиэ уларытар, эһиэхэ аны урукку курдук күөх кумаабы эбэтэр пластикавай полис бэриллэбит буолар. Ол оннугар цифровой нүмэр ингэриллэр, илингэ илдэ сылдыарга электроннай систэмэ выписката дин нүмэргит штрих-кода бэчээттэнэн бэриллэр.

Манньк штрих-коды телефонна да илдэ сылдыааха сөп. Госуслуги Личнай кабинекка киирдэххитинэ, полис онгоһуллубутун кэннэ бу штрих-кодкүт көстөр буолар. Билигин электроннай сервис үйгэтигэр манньк Госуслуги киирэн полис сакаастанар олус табыгастаах.

Хас биридди киһи доруобуйабыт бэйэбит илибитигэр, бэйэбитин көрүнэр, көмүскэнэр бэйэбит эрэ буолабыт. Онон киһи бэйэтэ ханньк страховой медицинскэй хампаанна табыгастаах дьэбитинэн босхо страховкалаанар бырааптаах, сылга биридэ уларытын сөп, курдук ханна сөбүлээбитинэн ордук. Биһиги хампааннабыт ити этиллибитин курдук олус киэн хабааннахтык Арасыйа устун үлэлибит. Онон бирид дойдулаахтарытын отой саарбахтаабакка, эрэллээхтик биһиги хампааннабытыгар киирэллэригэр ынгырабыт.

Өссө төгүл аадырстарбыт: "Капитал Медицинское страхование" Ньурба к., Советский уул. 74. Дьокуускай к., Курашов уул. 22. Контакт-центр 25-00-37, 8-800-100-81-02.

Кэпсэттэ Лариса ДОРОФЕЕВА.

- Надежда Григорьевна, Ньурбага бу сырыыга үлэтигэр-хамнаскыт туһунан сырдаттыгыр эр.

- Биһиги тэрилтэбит Ньурба улуунун кытта ыкса сибээстээхтик үлэлибит. Директорбыт Андреева Александра Николаевна, бэйэтэ өр сылларга Ньурбага кылаабынай быраастаабыта, Ньурба улуунун бочуоттаах олохтооҕо, элбэх киһи махталын ылбыт, көмөлөспүт, үлэлээбит дойдута буолан олус истинник санаан туран үлэлибит. Кэлэтиппитигэр даһаны Ньурбаттан төрүттээх элбэхпит.

Улууска "Капитал Медицинскэй страхование" хампааннабыт офиса үлэлээбит бачачча буолла, билигин офисыт өссө кэнгээн, эбии үлэнииттэрдэнэн сана аадырыска көстө. Куорат киинигэр "Нюрба-Молд" Советский уул. 74 дьэтигэр бастакы мэндиэмэнгэ биһиги страховой бэрэстэбииттэллэрбит Григорьева Сандара уонна Антонова Ньургуяана офистанан киирдилэр.

Бу сырыытыгыгар Ньурбага тэрилтэлэринэн, Аканаба, Хорулаба сылдыаммыт нэһилиэнньэни кытта көрсөн дьонго-сэргэбэ бу булгуччулаах медицинскэй страховкалааһын туһунан, хас биридди киһи бэйэтин быраабын туһунан сырдаттыгы үлэ ыттыбыт.

Ньурбатаабыт страховой бэрэстэбииттэллэрбит эмиэ хас биридди киһиэхэ көмө-ама буоларга, бэйэ доруобуйатын көрүнэргэ кыһаллан туран үлэлиилэр. Полис сүтэбинэ, аат-суол уларыйдаһына, пааспар уларытаахтыгына, оҕо төрөөтүгүнэ - бу түгэнигэр барытыгар сып-сап онгонор, полискытын эһиэхэ тириэрдэхтэрэ.

Ону таһынан, араас боппуруостар эмиэ киирэллэр, холубура, диспансеризация баралларыгар, хронической ыарыылаах буо-

– **Тыа сирэ** –

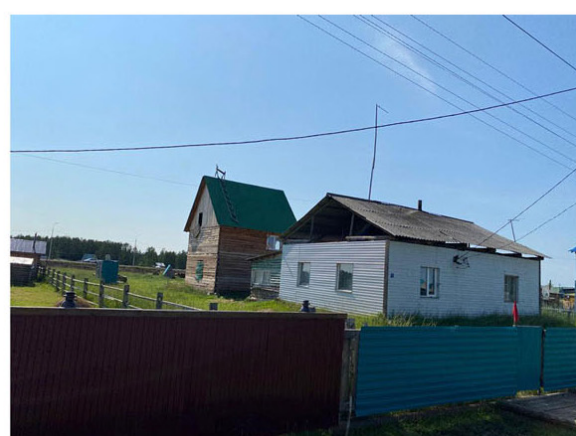
Чаппандаба дьиэлэр тутумламалар

Тыа сиригэр олох баарын туоһута - нэһилиэккэ тутуу барыта.

Чаппандаба быйыл хаһаангытааҕар да элбэх чааһынай саҥа дьиэ тутууга, өрөмүөнэ ытыллар.

Бэл диэтэр, аныгылыы А-фрейм дьиэ тутула турар. Үксүлэрэ быйыл, сорохтор налыччы, олохтоохтук онгостон кэлэр сылларга киирэр былааннахтар.

Лина СЕМЕНОВА.

– **Сонун** –

Саҥа сахалыы тиэрминнэр бигэргэтилиннилэр

От ыйын 21 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлүкэтин саха тылын тиэрминнэрин хамыһыһытын II-с муннаҕар дьонго-сэргэбэ кизинник тарҕаммыт, туттула сылдыар сорох тиэрминнэри бигэргэттилэр.

Муннаҕы хамыһыһа бэрэсэдээтэлэ, СӨ вице-премьерэ Сергей Местников иилээн-саҕалаан ытта.

Боротокулунан 27 сахалыы тиэрмин бигэргэннэ:

Предпринимательство - Урбаан.

Предприниматель - Урбаанньыт.

Музей - Түмэл.

Детский сад - Уһуяан.

Наука - Билим.

Глобальная сеть - Куйаар ситим (интернет).

Остановка - Тохтобул.

Система - Тиһик.

План - Торум.

Проект - Барыл.

Модель - Онкул.

Принцип - Тосхол.

Расписание - Наардал.

Дневник - Күннүк.

Гимн - Өрөгөй ырыата.

Образ - Дьүһүлгөн.

Пандемия - Хамсык.

Мультфильм - Ойуулак.

Псевдоним - Айар аат.

Аптека - Эмтиэкэ.

Реклама - Угуйук.

Ссылка - Сигэ.

Приложение - Сыһыары.

Конфронтация - Күөнтэһии.

Конкуренция - Күрүстэһии.

Море - Байбал.

Океан - Далай.

@nvk_sakha.

– **Специалист разъясняет** –

О падеже крупного рогатого скота в с.Хорула

В июле 2023г. в с.Хорула Нюрбинского района зарегистрировано 5 случаев падежа крупного рогатого скота и 2 случая заболевания. Ветеринарными специалистами проведены патолого-анатомические вскрытия трупов павших животных и отобраны пробы патологических материалов для исключения особоопасных, в том числе заразных болезней общих для человека и животных. Пробы направлены в Нюрбинскую ветеринарно-испытательную лабораторию и в ГБУ РС(Я) "Якутская республиканская ветеринарно-испытательная лаборатория" (ЯРВИЛ).

По результатам проведенных исследований инфекционные заболевания исключены. В 1 пробе ГБУ РС(Я) "ЯРВИЛ" методом ПЦР выявлен ДНК микроорганизмов рода Babesia, установлен бабезиоз крупного рогатого скота. Также по результатам химикотоксикологических исследований Нюрбинской ВИЛ в 2 пробах в содержимом желудка обнаружен алкалоид, подтвержден предварительный диагноз "отравление".

"Бабезиоз (пироплазмидоз, пироплазмоз) - сезонное (летне-осеннее), остро протекающее заболевание преимущественно взрослого КРС, относится к группе трансмиссивных паразитарных зоонозных инфекций. Характеризуется угнетением, лихорадкой, желтухой, гемоглобинурией и нарушением деятельности желудочно-кишечного тракта. Возбудитель - простейший паразит Babesia bovis, переносчиками являются иксодовые клещи.

У животных с низкой сопротивляемостью организма и у высокопродуктивных особей эта болезнь протекает преимущественно в острой или подострой форме и характеризуются высокой смертностью в течение нескольких недель от начала заражения. Инкубационный период при естественном заражении через клещей продолжается 6-14 дней. Болезнь протекает остро и длится 6-10 дней. С первого дня болезни температура тела повышается до 41-42°C, аппетит в начале болезни сохранен, затем понижен, жвачка вялая, развивается атония преджелудков и кишечника, запоры. Общее состояние больных угнетенное.

Животные больше лежат, у них развивается слабость. У коров снижается удой, либо вовсе прекращается молокоотдача. При

нарастании угнетения, слабости, анемии тяжелобольные животные погибают. Лечение больных животных проводится антипротозойными препаратами, а также детоксикация организма и симптоматическое лечение.

Отравление животных алкалоидсодержащими растениями, в нашем случае хвощами (бору), является не редкостью. В этом году, в связи с дождливой погодой отмечается разрастание хвоща на заболоченных участках пастбищ, где становится наиболее доступным для скота.

Причиной отравлений является длительное поедание растений в чистом виде и сена, засоренного хвощами. Хвощи токсичны как в свежем виде, так и в высушенном состоянии, при длительном хранении токсичность сена возрастает. Клинические признаки проявляются обычно спустя довольно значительное время после начала скармливания засоренных хвощами кормов.

Отравления могут протекать остро, приводя животных к гибели, иногда через 2-5 дней, однако чаще они хронические и могут затягиваться на 2-3 месяца. У крупного рогатого скота проявляется угнетением, отсутствием жвачки, атонией рубца, ослаблением дыхания и сердечной деятельности, частыми поносами с выделением черных зловонных каловых масс. Отмечается шаткость зада, иногда параличи, у стельных коров - аборты. Лечение: исключение из рациона токсичных кормов, промывание желудка, введение тиамина, симптоматическое лечение.

С целью профилактики бабезиоза и отравлений животных, всем владельцам домашних животных, руководителям сельскохозяйственных предприятий и главам муниципальных образований Нюрбинского района рекомендуем следующие мероприятия:

- организация субботников по уничтожению ядовитой травы;
- осушение болот и сырых лугов;
- предварительный осмотр пастбищ на наличие клещей;
- опрыскивание животных акарицидными препаратами;
- введение в профилактических целях антипротозойных препаратов.

Управление ветеринарии
Нюрбинского улуса.

2023 сыл иккис агарыгар хаһыаттарга сурутуу хампааньыта салҕанан барар. Төһө да билигин дьон информацияны ханнык бабарар ньыманы туһанан телевидение, радио, интернет, социальной ситим таһаарыларын нөҕү түргэнник ыларыгар толору кыах баарын үрдүнэн бэчээт, ол эбэтэр хаһыат, ааҕааччыга толору уонна кырдыктаах информацияны тиэрдэринэн уратылаах уонна инники күөнгө тутуллахха. Өрөспүүбүлүкэ, ол иһигэр улуспут бары олохтоохторун иннибит диэки сайдыы санаттан сана үрдэллэригэр түмэр, сомоҕолуур аналлаах, историяны сурукка тиһэн үйэтигэр сириэтибэнэн хаһыат эрэ буоларын бары өйдүөх кэрингээхпит.

Онтон биһиги улуска хаһыаттарга уонна сурунаалларга сурутуу хайдах баран иһэрий? Бу туһунан Ньурба-Огни Нюрбы почта сурутуу отделин структурора Алеетина Никитична Климоваттан ыйыталаастым.

- Улууска уопсайа Ньурба куоратыгар уонна 15 нэһиликтэргэ почта отделениелара баар. Сурутуу саамай көхтөөхтүк Маалыкайга, Чапандаҕа, Хатын Сыһыга барар. Нэһилиэнньэ ордук хото "Кыым" уонна улустаабы

"Ньурба-Огни Нюрбы" хаһыаттары суруйтарар. Холубура, улус хаһыатын бу ааттаабыт нэһиликтэртөрбөр Маалыкайга - 38, Чапандаҕа - 44, Хатын Сыһыга 30 киһи, "Кыым" Маалыкайга - 72, Чапандаҕа - 54, Хатын Сыһыга 44 киһи суруйтаран ааҕар. Онтон киин хаһыаттарга уонна сурунаалларга сурутуу олох ахсааннаах.

- Сурутуу ытыллар кэмни куоттарбыт дьон хайдах суруйтарыахтарын сөбүй?

- Билигин 2023 сыл иккис агаарыгар сурутуу ытыллар. Ый 25 күнүгэр диэри сурутуу онгоһуллар. Холубура, атырдык ыйын 1 күнүттэн хаһыаты ылан баҕалаах киһи от ыйын 25 күнүгэр диэри кэмнэ почта отделениеларыгар бэйэтэ кэлэн эбэтэр телефоннаан аадырыһын этэр, оччотутар почтальон дьэтигэр тиийэн ханнык бабарар хаһыакка, сурунаалга сурутуу ытар. Билигин сайдыылаах үйүбэ телефонунан звоннаан даҕаны суруйтарыаха сөп. Төлөбүрүн онлайн ытыабын. Пенсия түгэтэр почтальоннар сурутууну эмиэ ытыт-

лар.

Ньурба куоратыгар почтальоннар биригэдьиридэрэ Людмила Элляевна Сорскаяҕа 2-38-40 нүөмэргэ эрийэн билсээхитин, сурутуу онгорторуоххутун сөп.

Түгэнинэн туһанан, кэлэр сылга сурутуу туһунан билсипин-нэриэхпин бабарарын. Сурутуу сылын айыы сыл бастакы агаарыгар, холубура 2024 сыл 1 агаарыгар сүрүн сурутууга 2023 сыл балаҕан ыйын 1 күнүттэн 2023 сыл ахсынны 25 күнүгэр диэри ытытылыабын. Онтон 2024 сыл иккис агаарыгар муус устар 1 күнүттэн бэс ыйын 25 күнүгэр диэри бары почта отделениеларыгар ытытыллар.

Ол быһыгар чэпчэтиилээх сурутуу киин хаһыаттарга баар буолар. Уопсай чэпчэтиилээх сурутуу буолар кэмэ сылын айыы бири: алтынны 5 күнүттэн 15 күнүгэр диэри, муус устар 5 күнүттэн муус устар 15 күнүгэр диэри. Улуус хаһыатыгар чэпчэтиилээх сурутууну эмиэ ытытааччылар, биллэриилэри көрө сылдьан сурутуооха сөп.

Билигин от ыйын 1 күнүттэн

атырдык ыйын 31 күнүгэр диэри киин хаһыаттарга кэлэр сыл бастакы агаарыгар сурутуу бара турар. Сурутуу сыаната оннунан хаалла, ол эбэтэр сыл бастакы агаарын сыанатынан. Киин хаһыаттарга 2024 сыл иккис агаарыгар чэпчэтиилээх сурутуу 2024 сыл олунньу 1 күнүттэн кулун тутар 31 күнүгэр диэри буолуоҕа.

Улуус хаһыатыгар аадырыска тиэрдэн биэриигэ 1 ыйга сурутуу сыаната 123 солк. 26 харчы. Онтон почтальона суох бэйэн почтаттан кэлэн хаһыаккын ылар түбэлтэбэр сурутуу сыаната 117 солк. 62 харчы. Олох чэпчэки дии саныыбын.

Онон хойутаабыт дьон кэлэн ханнык бабарар ыйдартан ыларга сурутуохтарын сөп. Бу күнүгэр суруттарга кэллэхтэринэ балаҕан ыйыттан саҕалаан ылыахтарын сөп, эбэтэр алтынныттан, сэттинныттан, ахсынныттан саҕалаан. Ол аата төһө бабарар ыйга, бири да ыйга буолуон сөп, ханнык бабарар ыйтан суруйтарыгар көңүлүг. Эппитим курдук, билигин сурутуу судургутуйда. Ый айыы кэлэн

эбэтэр звоннаан сурутууларын уһатан иһиэхтэрин син. Бу улус эрэ хаһыатыгар сыһыаннаах буолбатах, киин хаһыаттарга эмиэ, - диэр Алеетина Никитична уонна хайдах табыастаабын көрөн суруттарыҥ диэн ыгырар.

Ааҕааччыларга туһаайан эттэххэ, улус хаһыатын редакциятан бэйэтиттэн кэлэн ыларга сурутуу практикага эмиэ баар. Сыаната 1 ыйга - 80 солк. Ханнык бабарар ыйтан хас бабарар ыйга суруттарыаха сөп. Маны сэргэ хаһыат электроннай версиятын суруттаран ааҕааххыт сөбүн санатабыт. Сурутуу бу көрүнгүнэн электроннай почталаахтар туһааннааххытын син, сыаната 1 ыйга - 70 солк.

Төрөөбүт улускут хаһыатыгар суруттардаххытына, өрөспүүбүлүкэ уонна дойдуга буола турар быһыыны-майгыны, араас ыларыйыылары, кырдыктаах уонна объективнай информацияны тутатына бастакынан билиэххит, бэйэбит аттыбытыгар баар үлэ дьонун, дьэ этэргэн тустарынан билсээххит уо.д.а. араас тиэмэбэ иһитиннэриилэри ааҕааххыт, олоҕу кытта тэҥнэ хаамыаххыт.

Билсэтэ
Лариса ДОРОФЕЕВА.

- Редакция почтата -

Эбээ сүрээбэ чаалыйар сылааттан дуу, дьолтон дуу...

Хаҕалас нэһилиэгэр "Алаас Хотуна" эбээлэр түмсүүлэрэ (салайааччы Адамова А.С.) нэһиликк общественнай олоҕун сүрүн хамсаааччылары эрэ буолбакка, дьэ кэргэннэрин олоҕун уйгун, экономикатын түспарыыга, сизн көрүүтүгэр-истиитигэр бири тутуу көмө үлэһит дьоннор. Сайын кэлиэти кинилэргэ дьэ иһэ сиэннэринэн туолуута, оҕо аймак оонньуугунан, көрүнэн, эбээ барахсан кукуратын остуола, дьэтигэр холодильник аһынан-үөлүнэн туоларынан саҕаланар. Онно бири улахан эбилик эбээлэргэ оҕуруот, үүнээйи көрүүтэ-истиитэ буолар.

Эбээлэр сайыны көрсө үүннэрибит сибэккилэрин рассадата сыллата "Тойук" норуот айымньытын дьэтигэр тэлгэһитин кииргэтэр.

Саамай бастыҥ оҕуруотчупут, саас куораттан эрдэ кэлэн, оҕуруот аһын арааһын үүннэрэр эбээбит Сусанна Анисимовна бэс ыйын бүтүүтэ бастакы үүнүүтүттэн куораттан кэлбит сиэннэрин оҕуруотун аһын арааһынан күндүлүүр, аҕыйах хонугунан арбузтарын сиэри кэтэһэллэр. Элбэх сиэннэринэн баай эбээбит Татьяна Винокурова, түспары уонгоһуулаах сахатын балаҕаныгар сайыны көрсө эбээлэрин ыалдыттар үтүө үгэстээх.

Элбэх сиэннэрдээх, бүппэт түбүктээх саамай көхтөөх эбээбит Раиса Герасимова үлэтэ-хамнаһа сарсыарда 6 чаастан саҕаланар, ынах ыһына, үт туттарыыта, дьэ үлэтэ. Саамай хайҕалааҕа эбээ Рая сиэннэрин барытын олох кыра саастарыттан үлэбэ үөрэтэлээн, кырабыт диэбэтэр ынах да ыһаллар, тарыйах да аһаталлар. Оҕуруокка эмиэ көмө дьон. Раиса бэйэтэ күлэн этэрини: "Сайын айы миэхэ бэйэтэ кыра үлэ лаабыра".

Сибэкки арааһын уонунан сылларга олордон кэлбит, XIII-с өрөспүүбүлүкэтээби "Далбар Хотун" күрэххэ "Айы Хотун" үрдүк ааты ылыт Маргарита Семенова сибэкки садыгар кубулуһун тиэргэнигэр, сахатын балаҕаныгар сыллата "Алаас Хотуна" түмсүү далбар хотуттарын, дьүөгэлэрин ыныртыан маанылырыттан дуоһуйар.

Самаан сайын кэлбитинэн үс эбээлэрибит Александра Виноку-

рова, Марфа Федорова, Елена Васильева Сочига Адлер куоракка тиийэн, Хара муораҕа астына сөтүөлээн, дуоһуйа сынньана сылдьалларыттан тэҥнэ үөрсөбит.

Дьэ итинник ырыаҕа ылланыны - "эбээ курдук түбүктээх, эбээ курдук үлэлээх ким да баарын билбэппин, кими сатаан эпэппин..." - диэбитти дойдубут кылгас сайынныттан хас бириди эбээлэрибит, сарсынны күнүгэр эрлээхтик хардыылаһа олох уйгун уһанса сылдьаллар.

Эһиэхэ саха далбар хотунун

кутун-сүрүн ингэринэ сылдьар иһирэх эбээлэргэ, хас бириди үүнэр күнү дьылҕа бэлэбин курдук ылынан сылдьар алаас хотуттарыгар дьыл 4 кэмэ уйгуну-бийангы чөл, чэбдик туруту аҕала туруохтун, сиэннэргитин, чугас дьонугун кытта этэҥнэ буолан, кинилэр сылаас сыһыаннарыгар, тапталларыгар утуттанан, үүнэр күн үөрүүтүн үлэстэ, аал уоккут күөдүйэ умайдын диэн баҕа санааны тиэрдэбин.

Мария НИКОЛАЕВА,
Хаҕалас.

- Өрөспүүбүлүкэ сонуну -

Быйыл Саха сиригэр 2 тыһыынча кэригэ дьэбэ күөх төлөн холбонуо

Саха сиригэр гаас утаһын тардыы тэтимээхтик бара турар. Быйылгы сылга социальнай бырагыраама хайысхатынан өрөспүүбүлүкэбэ 2 тыһыынча кэригэ дьэбэ күөх төлөн холбонуохтаах. Бу туһунан Ил Дархан Айсен Николаев "Саха" НКХ ханаалыгар сийлини кэпсэтэ.

- Биһиги президент Владимир Владимирович Путин "Бириһи Арасыйы" баартыа этиитин өйөөн, бу бэртээхэй уураабы ылан, дойдуга социальнай газификация өйдөбүлэ баар буолла. Урут биһиги гаастааһын итинник таһымыгар тиийэ илик этибит. Аңардас былырын 3 тыһыынча кэригэ дьэбэ күөх төлөн уотун киллэрдит. Уочаракка турбут дьону барыларын хаачыыйан эрэбит, гаас ситимнэрин таһыгар баар улустарга да, куоракка да үлэ бара турар. Ити олус улахан ситиһии, - диэн Ил Дархан гаастааһын үлэтигэр сыанабылы биэрдэ.

- Билигин социальнай газификация систиэмэтэ үлэлээн, "Газпром" нөҕүө улахан үбүлээһин баран, ити олоххо киирдэ. Уонунан сылларга аккаас ыла олорут дьон дьэбэригэр гаас киирэн, үөрүүлэрэ сүрдээх. Уонна оттон "Сахатранснефтегаз"

курдук бэйэбит хампааньылаах буолбуппут эмиэ абыраата, кинилэр бу үлэни бэйэлэрэ онгороллор. Холубура, Арасыйы атын регионнарыгар "Газпром" атын бэдэрээтчиттэр нөҕүө гаастааһыны ытар. Оттон Саха сиригэр манньк үчүгэй хампаанья үлэли сылдьарыттан "газпромнар" да үөрэллэр, биһиги да тэрилтэбит Саха сиригэр нэһилиэнньэ олоҕун таһыма үрдүүрүгэр улахан интэриэстээх тэрилтэ буоллабын.

Ону кытта "Газпрому" кытта улахан кэпсэти түмүгэр "Сибирь күүһэ" гаас утаһын таһыгар сытар улустарыт холбонон эрэллэр. Ол курдук Ленскэй, Өлүөхүмэ, Алдан, Нерюнгри. Билигин түргэнник хамсаны баран, отучча бөһүөлүгү кэлэр сылларга гаастаахпыт. Үлэ саҕаланна. Кэлэр ыйга Өлүөхүмэ куоракка киирэр гаас ситимин тардыы үлэтэ саҕаланнахтаах. Ити курдук, собуруу сытар улустарыт гаастааннахтарына, тыһыынчанан киһи итинэн туһанан, олохторун таһыма үрдүүрүгэр диэн Айсен Николаев санаатын түмүктээтэ.

Ulus.Media.
Андрей Сорокин хаартыскаҕа түһэриитэ, СИА.

– Нюрбинцы – в алмазной промышленности –

Один из первых

Баланов Александр Мичевич родился 20 марта 1955 года в городе Якутске. Родители: Баланов Михайл Павлович уроженец села Крест-Хальдаж, закончил Московскую академию им. Тимирязева. Мать Баланова Мария Архиповна, по специальности агроном, закончила Ростовский техникум по специальности винодел. С отцом познакомились в Москве, где проходила практику по повышению квалификации в академии имени Тимирязева. Позже мать закончила Целиноградский сельхоз институт. После окончания учебы мать с отцом поженились. По распределению отца отправили с матерью в Ростовскую область. Отец работал директором плодо-совхоза, мать главным агрономом. Второе место работы - Краснодарский край.

После окончания школы в 1970 году устроился работать учеником столбара в совхоз "Нюрбинский". В 1973-1975 гг. служил в рядах Советской армии. Устроился работать в ПМК-Межколхозстрой (директор Антонов Н.К.). В 1978 году в составе бригады строителей приехал в Малькай. ПМК начал строить школу. Познакомился с будущей женой Надеждой Васильевной. Она работала в детском саду. В 1979 году сыграли свадьбу.

В 1982 году устроился работать в совхоз им. Степана Васильева. Работал в отделении плотником-рабочим. Прошел обучение учеником охотника в местечке Май. Охотник Нусхан Николаевич обучил меня ставить капканы, научил снимать со зверушек шкурку. В местечке Май проживало несколько старых жителей-охотников. Это Степан Холлох, дед Кулуссут, и Нусхан - мой учитель. Однажды дед Кулуссут позвал нас к себе. Были Степан Холлох, Кулуссут, Нусхан и я. Хорошо покушали и выпили. Кулуссут не пил, так как обжег горло сильным спиртом, он мне сказал: "Саня, ты молодой, здоровый, сделай нарты хомутки. Тащи нарты с грузом и так охотись".

Я так и поступил. Мне понравилось охотиться. Работая в отделе мы строили летом хотоны. С Иваном Винокуровым ездили готовить лес, плотом сплавляли по реке в Малькай. Я в первый раз в жизни увидел как нужно вязать плот, как укладывать бревна, чтобы не развязались при транспортировке.

У нас рождались и подрастали дети. Леша родился в 1982 году,

Руслан - в 1984 г., Толик - в 1986, Люда - в 1987, Михай - в 1989 году. Так бы жили и не тужили, если бы не развалился Советский Союз. Совхозы стали разваливаться, работать было негде. Каждую осень я привычно ездил на охоту на лося. И вот однажды, где я охотился, прилетел вертолет (местечко Ласточка). Так я познакомился с начальниками Чайдахской и Мархинской партий. Мне предложили место работы в Ботубинской экспедиции в качестве лесоруба. Сразу вспомнил, как мы с Надей только начали жить и однажды, проснувшись утром она рассказала, что видела во сне как через 20 лет я буду работать на севере нашего района. Там построят поселок и найдут алмазные трубки. И еще она рассказала, что я проживу до 86 лет и в старости не смогу ходить. Конечно я этому не поверил.

В то время Амакинская экспедиция полностью переехала в Айхал. Ничего и не нашли. Дети, закончив Малькайскую школу учились и окончили: Леша окончил сельхозакадемию (переработка продуктов), Руслан - сельхозакадемию (юрист), Толик не успел закончить школу, как случилась беда, на реке перевернулась лодка вместе со Степой, братом моей жены, утонули. Люда поступила в ЯГУ на гидрогеолога. Работает в Сургутнефтегаз в г. Сургуте. Михайка окончил Питерский университет в г. Якутске (юрист).

Самые хорошие воспоминания у детей о жизни в Малькае. Летом сенокос. Дети с детства были приучены работать. Руслан занимался спортом (бокс), участвовал в школе он стал мастером спорта России.

В дальнейшем я познакомился с директором "Якутпромалмаз" Вединым Алексеем. Он мне объяснил почему много алмазных трубок было не найдено. Метод поиска раньше сводился к поверхностным слоям. В Ботубинской экспедиции был внедрен метод глубокого бурения. На Накынском месторождении алмазные трубки были на дне океана сотни миллионов лет назад. Океан исчез, а образовавшаяся кимберлитовая трубка покрылась слоем песка и ила на 80 метров.

Первое время я постоянно переживал, как буду добираться до места работы, но мне главный геолог Ботубинской экспедиции Шпект Валерий Павлович сказал так: "У нас всех работников экспедиции возят на вертолетах.

Только должен позвонить до 5 часов вечера, так как у нас заранее составляют план работы." Так я и летал на работу и с работы.

Моя работа заключалась в следующем: утром после столовой приходишь на разнорабку. Начальник участка распределяет людей и технику. Мне давали трактор с трактористом, иногда два трактора, иногда три. Если в Малькае лес таскали на ДТ-75, то в экспедиции меньше трактора С-100 не было, он тащил в два раза больше леса, чем ДТ-75. Приезжаешь на деляну от поселка 25 километров, валишь лес для одного трактора, нужно 30-хлыстов леса.

Потом растаскивают трактора по буровым. Одна буровая это 20 человек рабочих, 4 балка жилых, одна столовая и один балок бани. Сама буровая отапливалась дровами, на улице емкость, где раствор постоянно должен быть теплым. 5 метров кубических, внутри сквозная печь, хлысты сразу распиливал на дрова. На одной трубке находились несколько буровых, которые бурили трубку (определяли контуры и запасы алмазов в трубке). Один трактор обязательно должен лес довести до поселка, там все балки отапливались дровами. Отдельно для бани заготавливали сухостой. Иногда не хватало светового времени, тогда машины мне светили фарами, лес должен был распилен на дрова. Дрова заготавливали тысячами кубов.

Так я начал свою трудовую деятельность. С 1995 года был устроен сразу в две партии Чайдахскую и Мархинскую на постоянную работу. В 1998 году началось строительство летней фабрики. Алроса заключила договор с фирмой Свидала (Швеция) на поставку оборудования для фабрики. Со Швеции по Балтике привезли в Питер, с Питера самолетами ИЛ-76 до Полярного, с Полярного на Накын вертолетами МИ-26. Но на Накыне не было вертолетных площадок для больших вертолетов, а он мог сразу в себя брать два 20 тонных контейнера.

Была весна, я после работы отдыхал, ко мне подошел Валентин Николаевич Филиппов, он работал главным инженером Нюрбинского ГОКа. В это время директором был Алябьев С.Г.. Филиппов и начальник участка Айхальского СМТ Конченко Виктор Федорович рассказали мне, что будет строиться фабрика, но для этого нужна вертолетная площадка, а материала нет, весь материал ушел на строительство общежития. Придется разорвать общежитие и построить площадку. Я возмутился и говорю: "Давайте я вам притащу леса". Договорился с Витей по кличке Немец, он работал в Нюрбинском тресте, а трактор у него был свободный. Мы день и ночь с Витько таскали лес. Заготовили 300 кубометров делового леса.

Я уже собрался лететь домой,

ко мне обратился начальник участка Виктор Федорович Конченко: "У нас сводка в Айхал утром и вечером только об одном. Привезет ли, успеет ли Баланов заготовить лес." Мы успели заготовить и привезти до распутицы. Ко мне обратился с просьбой управляющий Айхальского треста Валерий Кириллович Гайдай. Просьба была такая: "Раз заготовил лес, давай построй и площадку. Мы тебя устроим на постоянную работу в Айхальскую СМТ плотником-бетонщиком, на днях придет бригада рабочих из Малькай строить площадку." Так я и начал работать в Айхальском тресте.

После того, как построили площадку, управляющий трестом Гайдай В.К. попросил построить на р.Моркока на стороне Оленекского района базу с жилыми домиками с баней и с гаражом. Целое лето я с ребятами из Малькай строил домики. Все ребята остались и работали на Накыне в разных организациях.

Однажды ко мне в Малькае пришел Федя Ушканов, он попросил, чтобы я поговорил с начальством о приеме его на работу. Я поговорил с нашим прорабом Волченко Александром Леонидовичем, он сразу согласился взять Федора на постоянную работу в АСМТ в отдел механизации и транспорта. Федя отличался трудолюбием и профессионализмом. Он сразу заставил себя уважать.

Федю постоянно ставили работать на ночную смену. Мы с ним лес пилили и таскали ночью. Федя за меня постоянно переживал. Когда дерево падало снег разлетался и Феде меня не было видно, но когда я появлялся в зоне видимости, он выпрыгивал из трактора, обтряхивал меня и радовался, что я живой и невредимый.

С созданием Нюрбинского ГОКа мне работы еще прибавилось. В то время ко мне обратился директор ГОКа Алябьев С.Г. с предложением заключить договор на поставку дров в объеме 2000 кубометров. Так я стал готовить дрова. С пуском летней фабрики началось освоение Накынского месторождения. В летнее время я работал плотником, в зимнее лесорубом. Теперь для заготовки дров для экспедиции, я должен был заготавливать еще и для Айхальского треста.

Айхальский трест стал генподрядчиком на месторождении. Мне приходилось и днем лес пилить и ночью. Времени не хватало слетать домой. Руководство экспедиции и Айхальского треста пошли мне на встречу. Вертолет до Малькай давали безотказно. Вечером с Накына я мог улететь домой, а утром с Мирного за мной прилетал вертолет. Работая в экспедиции мне легко было работать в лесу. Трактористы были высшего класса, а в Айхальском тресте кроме импортной техники на наших сотках работали кто попало. Мне приходилось

иногда приходиться без трактора, что-то с ним случалось, то заглохнет, то что-то оторвется.

Для ГОКа с начала работал по договору, а позже открыл свое дело по заготовке дров. Кроме ГОКа со мной заключил договор Вилуйский ГЭСстрой.

Начиналось строительство вахтового поселка и круглогодичной фабрики. Наши малькайские ребята под руководством Ушканова Володи строили поселок вахтовиков. Как-то меня отправили работать на базу в Моркоку. Прилетело руководство компании. Президент Алроса Калитин, начальник по строительству Юрий Иванович Попов (АК Алроса) и Морозкин. Во время разговора Калитин сказал: "У вас на Накыне работает строительная фирма "Веста", лучше ее наверно не найти", на то Юрий Павлович Попов ответил, что есть лучше и более организованная. Это бригада Володи Ушканова из Малькай, они работают от Нюрбинского треста.

Управляющий НСМТ, когда началось строительство нефтебазы, к осени не хватило арматуры и цемента, меня отправили в Ленск экспедитором, чтобы я организовал перевозку арматуры и цемента. В Ленск отправил несколько машин до Светлого с арматурой. В Светлом арматуру порезали по 6 метров, загрузили в два арктических вездехода. Вездеходы плавающие переплыли через Эгатту, через Марху и довели до Накына. Цемент загрузили в Нюрбе на баржу и двумя катерами должны были довести до Энэрдэк, а там наши ребята под руководством Валеры Афанасьева (Быбий) разгружали баржу с цементом и загружали в вездеходы. Так цемент был доставлен на Накын. Были залиты несколько фундаментов плит под емкости (2000 кубометров).

Вместе с Федей Ушкановым через год начал работать трактористом Паша Никонов, но он проработал недолго. Как тракторист и человек безотказный был, но он выбрал иной путь. Семью. Федя Ушканов меня ругал, говорил, что я стал как робот и на первом месте у меня работа, что о семье забыл. Я так и продолжал бы работать на Накыне, но дети позвали приехать в г. Якутск. Жена Надя сильно переживала. Потеря сына сильно отразилась на ее здоровье. Она заболела сахарным диабетом.

В Якутске я работал на строительстве. Еще два года с 2003 по 2004 год пилил дрова для Нюрбинского ГОКа, с Айхальского треста уволился в 2005 году. С Ботубинской экспедиции уволился в 2004 году. С 2005 года полностью живу в городе. Больше на Накын уже не ездил работать. Хотя мне с Нюрбинского ГОКа Кишин Михаил Иванович звонил говорил, что директор Алябьев С.Г. хочет заключить со мной договор на заготовку дров, но дети меня уже не пустили работать. Надя долго болела. Умерла в 2009 году. В 2010 году я ушел на пенсию. В этом же году у меня случился инсульт. Сейчас я инвалид I-й группы.

Вот сейчас, по прошествии времени, я стал верить, о чем говорила Надя. Это открытие алмазных трубок, моя работа на этом месторождении. А на счет того, что в старости я не буду ходить уже сбывается. Если проживу до 86 лет, значит и это точно.

Я себя перечисляю к поколению советского периода. Мы были воспитаны по социалистическому мышлению. Труд для нас был основой жизни. Не зря Дарвин сказал, что труд создал человека.

Подготовила
Вера СОЛОВЬЕВА.

Анастасия Диодорова, Степанида Артахинова, Владимир Бальнец ааттарын билбэт саха суоҕа буолуо. Кинилэр кыайыыга дьулуурдарынан, киһиэхэ мээне бэриллибэт күүстээх санааларынан бииги киэн туттабыт. Ол эрэн, аттыбытыгар баар чугас дьоннорбутугар бу от ыйын 12-16 күннэригэр Саха сирин олохтоохторо харахтарын хатаатылар, кулгаахтарын чөрөттүлэр, телеграммы манаатылар.

Бииги, Ньурбалар, үөрүү өрөгөйүн кинилэрдийн тэнгэ биллибит, чугас дьоммутунан киэн тутуннубут. Бу күрэхтэһиигэ аҥаардас бииги Хатыбытыттан тардыллаах, түөлбөбитигэр олоор биир киһи үлэлээн, биес киһи кыттан, бириистээх миэстэлэри ылан, хамаандата кыайарыгар очко эптэ. Кинилэр кимнээбэй?

Хатыыга үөскээн-төрөөн, оҕо-эдэр сааһа көтөн-мөбөн ааспыт Ксенофонтоса Антонина Васильевна бу спартакиадаҕа фельдшеринэн барсыбыта. Спортсменнар эчэйии ылбакка, тахсыбыт кыра доруобуйаҕа кээллиилэр тутта эмтэнэн туоратыллан, ыарыһах дьон бэркэ тулуктаһан, биир да хаппырыс тылы таһаарбакка, олоххо, спорка тардыһыларын көрдөрөн, сыалай нэдиэлэни үөрэ-көтө аһардылар.

Кини кэпсиринэн, бу тэрээһини Амма дьонно чаччы да санааларын ууран, ыарыһах дьон кыһалбатын учуоттаан, биир-биес харчыны эрэйбэккэ тэрийбиттэр. Бииги дьоммут Бөтүн дэриэбинэтин таас оскуолатыгар табыллана сыппыттар. Спортивнай күрэхтэһиилэр Амманан, Бөтүгүнэн, Чапчылҕанынан биир тэнгэ ытыллыбыттар. Култуурунай тэрээһиннэр, маастар-кылаастар спортивнай кытары дьүөрэлэспиттэр. Итии күннэргэ ырыаҕа "Амма уута сырдык, ыраас. Амма уута сьп-сылаас. Сөгүлүүргө, сынньанарга Айылбаттан аналлаах" диэн ылламмыт Амма эбэҕэ сөҕө-махтайа чомполоммулар.

Улууспут баһылыга Алексей Михайловичка, солбуйааччыта Наталья Семеновнаҕа, улуус спорка кэммитигэр махтала, аныыр сылаас тыла улахан. Антонина Васильевна өрө көтөҕүлэн туран кэпсиринэн, кинилэр бэйэлэринэн сүүрэн, кыһалгалары туоратан, кыайыыга көбүлээн, өйөөн, спортсменнарга да, тренердэргэ да, инбэлииттэр улуустары салайааччыларыгар да сүрдээх улахан көмөнү - материалнай, моральнай да, оҥорбуттар. Киһи аайы муньахтаан, аһар күнү ырытан, сарсынныгы ыллыктаахтык былааннаан, биир ыал курдук олус иллээхтик сылдыбыттар.

Антонина Васильевна биир сөхпүтэ, сэргээбитэ - биир дойдулааҕа көмүсчүт, мас, тимири уустара, остуол тенниһин тренерэ Евгений Ионович Иванов мастан, муостан, көмүстөн оҥоһуктарын быыстапкатыттан. Көрбүт эрэ бары биһирээтэ, сөхтө-махтайда.

Бу быыстапкаҕа туох суобуй? Нарын-намчы ойуулаах, тимири, көмүс кизгэллээх мас, тири курдар, дөйбүүрдэр, дөйбүүрдэр уктара, чорооннор, быһахтар, кыһыннар, шкатулкалар, аҕабыт кириэстэрэ, ону аһан, композициялар. Саамай дыкхитэ - боростуой киһи өйө хоппог, хатыннан кыһан, ойуулаан-мандардан, ис-ийигэр сылдьан эргичийэр төгүрүктэр. Евгений Ионович этэринэн, үлэтин сүүрүн соругунан былыргы ойуулары үтүктэн, уустар үлэлэрин үйэтити буолар.

Хатыы оскуолатын бастын, холобурга сылдыар үөрэнээччигэ, билигин медсистерэ Иванова Туйаара-Умсулбаана Николаевна остуол тенниһигэр үрүн көмүс призерка. Кини тенниһинэн 2018 сылтан умсугуйан дьарыктанар. Бу - кини иккис спартакиадата. Бастакы спартакиадатыгар бронзой призер буолбута. Туйаара-Умсулбаана этэринэн, Аммаҕа ытыллыбыт спартакиада тэрээ-

"Дьулуур" спартакиада спортсменнар харахтарынан

Ньурба хамаандатын өрөгөйө

Остуол тенниһигэр үрүн көмүс призерка Иванова Туйаара - Умсулбаана киэн тутта былаабын көрдөрөр.

һинэ үрдүк таһымнаах. Ньурба улуунун теннисистэрин солбуллубат салайааччыта Марьян Михайловичка дириг махталын этэр, кини эрэнэн хамаандатыгар киллэрэн, улахан күрэхтэһиигэ кытыһар кыах биэрбитигэр. Туйаара-Умсулбаана салайааччытын эрэлин түһэн биэрбэккэ толорбуттан олус үөрэр.

Хатыыттан тымыр-сыдыаан тардылаах, Убайаантан төрүттээх үрүн көмүс призерка Виленна Владимировна Ефремова салайааччытыгар Марьян Михайловичка эмиэ махтанар. Хамаанда дьингээх лидерэ, хапытаана - кини дириг. Кыайылырга сирдээчинэн, көбүлөөччинэн хамаанданы биир сомоҕо гыммыт, хамаандатын туһугар кыһанан сүүрэр-көтөр, сүбэһит-амаһит салайааччылары буолар. Хамаандата аныгыс ооньууларга кыттан, ситиһи көтөлөнөр баҕатын этэр.

Маалыкайтан Ефремов Виктор теннискэ үрүн көмүс призер. Манньк кэспир: "Мин остуол тенниһин өрөспүүбүлүкэтээби күрэхтэһиилэригэр 1993 сылтан кыттабын. Ол тухары биестэ бастаатым, иккитэ призердаатым. Манньк састаабынан: түөрт эр киһи, түөрт дьахтар - биир өйүнэн-санаанан дьарыктанан, иннэлээх сап курдук бэйэ-бэйэлиин батысыһа сылдьан, сүбэ-соргу бэрсэн, өйөһөн-убаһан бастаабыппыт уонтан тахса сьл буолла. Уонна бу таһымтан түһэ иликпит. Бу - улуус спордун устуруйатыгар киирэр суолталаах чаччы - факт дии саныбын. Хамаанданы илиир-саҕалыыр, үүнүүр-тэһинниир табаарыспар Марьян Михайловичка махтанабын, спартакиадаҕа бастакы миэстэ буолбутунан хамаандан бары чи-

лиэннэрин эбэрдэлибин. Инники өттүгэр эдэрдэр кыайыыны сиегэ сылдыбаларыгар эрэнэбин.

Бу Аммаҕа ытыллыбыт спартакиада суолталаммыта тутта хараха быраһыллыбыта. Ил Дархаммыт эбэрдэтэ олус долгутуулааҕа. Арасыйыаттан адаптивнай спорт көрүгүнэрин салайааччылары ыалдыттаабыттара, бэйэбит спордун миниистирэ Леонид Николаевич Спиридонов баар.

Барыахпытыттан кэлиэхпитигэр диэри улууспут баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев, солбуйааччыта Наталья Семеновна Петрова, спорт кэммитин салайааччыта Роберт Александрович Алексеев бииргэ сылдьан өйөөбүттэрэ, кыһалгабытын туораппыттара олус үчүгэйэ. Бэйэлэринэн сүүрө сылдьан, "ыалдьан" хаһы-ыһы да түһэрлээри кыайыыга кынаттыра.

Кини санаата оҕус да, ынах да буолбатах. Киһиэхэ кып-кыра наада: сылаас сьһыан, амарах тыл. Бэйэбит уопастыбабыт салайааччылары Александр Еремеевич Алексеев, Степан Степанович Иванов, Светлана Семеновна Яковлева кыра оҕолуу бөбөйдээн, санаабытын көтөбөн, ытыстарын үөһэ илдэ сылдыбыттарыгар туһунан махтал сылаас тылларын этэбин.

Бу сырыыга сбор кэмигэр күнгэ иккитэ үстүү чаас Убайаан спортзалыгар эрчийбит тренербит Саня Александровна Ефимоваҕа истин тыллары аныбын. Өрөспүүбүлүкэ таһымнаах теннискэҕэ дьарыктаныы - бэйэтэ чизэ, бочуот. Кини туһалаах дьарыгынан, бэйэтин тус тренерэ Евгений Ионович Иванов сүбэтинэн-аматынан сыралаах үлэтин

Бөтүн оскуолатын остолобуойа биир-биес харчыта суох тотоойу, миннигэс аһынан аһатар. Кыайылаах Ньурба теннисистэрин хамаандата.

Иванов Евгений Ионович киһини сөхтөрөр илиинэн мындырдан оҥорбут оҥоһуктарын быыстапкаҕа.

түмүгэ сииккэ сиелбэккэ, көрдөрүүлээх түмүктэннэ.

Ол курдук, Марк чемпион, кыргыттар төрдүн үрүн көмүс призеркалар, мин үһүс, Марьян төрдүс, Николай бэһис нүөмэрдээхтэр. Ол иһин эрэлээхтик бастаатыбыт. Утарылаһааччыларбыт - Арасыйыа спордун маастардара, маастарга кандидаттар. Мин Арасыйыа СМ Михаил Ивановка 3:1 хотторон, биир очкону ылан олус үөрдүм. Арасыйыа СМ, СМК кэниилэриттэн үһүстээн, ооньуубуттан астыным.

Малдыбаартан Марьян Михайлович, теннисистэр хамаандаларын хапытаана финалга кирибитэ эрээри, кыһылаахтык төрдүс буолбута. Күрэхтэһии аата күрэхтэһии, бэрди бэрт баһыйар. Киирсээччилэр бары маастардар, маастарга кандидаттар, өрөспүүбүлүкэ чемпионнара, призердара. Эрчилибиттэрэ да сүрдээх. Мин бэйэм тэрилтэ үлэһитинэбин, тыаттан киирэн Бииктэрдийн биир нэдиэлэ тренергэ эрчилибиппит.

Теннисистэр хамаандалара бу састаабынан араас күрэхтэргэ өрөспүүбүлүкэҕэ бастакы нүөмэрдээх буолбута уонтан тахса сьл буолла, ол таһымтан түһэ иликпит киһини үөрдэр. Ол курдук, бу да сырыыга бастаатыбыт. Аммаҕа ытыллыбыт спартакиада үрдүк таһымнаабын бүтүн өрөспүүбүлүкэ көрө, аҕа олорто. Махтал буоллун, хаһыат үлэһиттеригэр, "Саха" НКХ-гар. Бу спартакиада түөрт сылга биирдэ

ытыллар. Хаһан да буолбатаһынан, 24 хамаанда кытыһа. Бииги барыта 50-ча буолан сырытыбыт. Улууспут салайааччылары хара ааныттан бэлэмнээн, атаһытыттан төбөбүтүгэр диэри таһыннардылар, бэл, ооньуур тэрилбитин булдулар. Махтал буоллун, кинилэргэ."

Эмиэ Маалыкайтан Васильева Эмма ооньуобут голбол хамаандата Ньурбатыгар үрүн көмүһү аҕалыта. Эмма Иннокентьевна харахтарынан мөлтөх дьон ооньуур голбол күрэхтэһиитигэр 2016 сылтан кыттар. Салгыы Эмма кэпсирин истиэбин:

- Хамаандаҕа үстүү киһи ооньуур, мээчиги тыаһынан сирдэтэн вороталарыгар киллэрбэт буола сатыллар. Ооньуура быраабылатын быһыытынан утарылаһааччы 3 мүнүүтэ ооньуур площадка хойугаатаһына, хотторбутунан аабыллар. Инньэ гынан, бииги хамаандабыт икки төгүл быһа кыайыыны сурунан, Нам хамаандатын аа-дьуо ыраастык 10:0 кыайан, Дьокуускай хамаандатын 10:5 хотон, финалга тахсан иккис миэстэлэнэн, харчынан бириэмийэлээн үөрүүбүт үлүскэн.

Бөтүн оскуолатыгар сытан, остолобуойугар күнгэ үстэ тото аһан, үрдүттэн ооньуу сыппытыт. Улууспут баһылыга Алексей Михайлович, солбуйааччыта Наталья Семеновна, спорт улуустары управлениетын салайааччыта Роберт Александрович илдэ кэлбит делегацията тэнгэ сылдысыттарга улахан өйбүл этэ.

Хомолтолооҕо, бачча ыраах сиртэн барбыт көрөллөрө мөлтөх дьон ырыаҕа ылламмыт Аммань "бу" диэн көрбөтөхпүт буолар. Амма кэрэ миэстэлэрин көрдөрүүххэ баара. Тийибит күммүтүгэр Бөтүгүнэ олохтообуттара, миэстэтигэр голболлаабыппыт, түмүккэ Амма спортивнай заалыгар награждение буолбута. Кэллэхпит ол."

Күндү дьоммут, Ньурба олохтоохторо эһигинэн киэн туттабыт, этэнгэ буолун, эһиги дьаныаргытынан, дьулуургутунан өрүү да ситиһилэр кэлэ турдуннар.

Мирослава ИВАНОВА,
Мэнэдьэк.

Дьахтар анала

Любовь Назаровна икки сылгы чыы-чаахтара эрдэ уһуктан түннүк таһыгар үүнэн турар хатыннга тырып-ирип бөбөнү түһэрэн чубугураспыттарыттан уһугунна. Таһырдыа тахсан кингкиниир киэн халлаан хап-хара былгыттарынан саба бүрүллэн турарыттан соһуйда, бэбэһэ дьон барыта "сарсын күннээх, самыра суох күн буолуохтаах" дииллэрэ сыһа дуу, хайдах.

Бөгүрүөптэр аймахтаан бары кэриэтэ Дьокуускайга көһөн олохсуйбуттара уонча сыл буолла. Бастаан сэрин кыттыылааба ажаларыгар Наһаарга үс хостоох таас дьибэрбиттэрэ, онтон орто кыыс дьибэлэнэн кэспүтэ, улаатан иһэр оҕолорун үөрэттэрэри. Люба буоллабына хаалан, дьонун этинэн-үтүтүнэн хаачыйаары, хас да сыл сүөһү көрбүтэ. Урут күргүмүнэн оттуулар-быгар отторун аһыах күнүнэн үмүрүйэр бэйэлэрэ орто кылаастарга үөрэнэр икки уолаттарынаан эрэйинэн оттуур буолбуттара. Саатар от охсор тэриллэрэ сыл айы халпырыстаан сордуура. Ол да буоллар 4 ыанар ынахтаах, сыл айы идэһэлэнэр сүөһүлээх ынар-бааччы олохторуттара. 2 сыл бырааттар, балыстар оҕолоро сайынны кэллэлэрэ, оччобуна чуумпу тизгэн иһэ оҕо сангатынан туолара. Сүөгэйдээх лэппиэскэ сиэн, чугас сытар Эбэҕэ сетүөлүн, окко сылдыһан, күһүн хап-хара төннөлөрө.

Кыһыны быһа Любалаах сиэн оҕолоро сайын тугу гыммыттарын, туохха түбэспиттэрин санатыһа-санатыһа күлүллэрэ, кыра дьон көрдүбүстэрэ элбэх буоллабыта. Ол эрээри, Люба сааһыран, үлэтигэр чааһа элбээн кинэ-наара хойдон барбыта. Бу тобо кини эрэ сүөһү көрүөхтээбит, ол куораттарыгар, харчы баар буоллабына, ас-танас баар ини, доҕор. Аны, куоратымсыан эбитэ дуу, эбэтэр олохторо тупсан буолуо, балтылара Люба сангатын хонгорууларыгар хонгорботтуу ээл-дээл истэр буолбуттара ордук кыһылаабыта.

Люба эрдэ үрдүк үөрэби бүтэрэн, ким хайа иннинэ үлэни буолбут киһи, балтыларыгар элбэхтэ көмөлөспүтэ. Танас үчүгэйин атыыластабына кыра балтыгар, ас үчүгэйин буллабына орто кыыс оҕолоругар кэһиһилиирэ этэ дии. Балтылара билбэттэхтэрэ, өйдөөбөтөхтөрө орто дойдуга суоҕун курдук кэпсэтэллэрэ сонун буолбута. Люба хотон-үлэ-оҕолор дининэн олохун онгосторо итэбэс курдук иһиллэрэ.

Ол иһин кини уһун толкуйга түспүтэ. "Үөс сир дьалхааннаах, уолаттарбын тыаба, сиэрдээх дьон ортотугар иитэрим ордук буолуо", - дии саныра сыһа быһылаабын өйдөөбүтэ. Сүөһүлэрин ыалларга ыһан, сорохторун өлөрөн ботуччу харчыланан куоракка көспүтэ. Ингнэл-саннал түспүт да буоллар, дьибэҕэ уулаах, тахсан кирир сирдээх дьибэҕэ куоратманан олохторуттара. Любага чугас оҕуолааба дэбигэстик үлэ көстөн абыраабыта. Аҕата биэнсийэтигэр харчы бэрсэр, оҕолор саха оҕуолатыгар кирибиттэрэ. Отучча сыл ыстаастаах учуутал Любовь Назаровна үлэтигэр сирдэрбэтэҕэ, кылаас ылан үлэлээн барбыта.

Ынах мангыраабат, сылгы кистээбэт улахан куоратыгар атын тыас-уус бир кэм куугунуур, ардыгар Люба сылайара. Хаар уулдан саас кэллэбинэ, ойуурга мутукча тылларын саҕана Люба аһара сыгытык дойдутун ахтара. Назаровна дойдуга тардылаах сир: үлэни кэлбит ыал Арыылааха букатыннаахтык олохсуйар, сүөһү-сылгы үөрэ-көтө үөскүүр, оннооҕор хаамайы дьон, түспэтигэр буруо таһаарынар буолаллар. Сыһыларын-хонууларын, дээр-рэкэн алаастарын туох сааан хойууо баарай, орто дойдуга мантан ордук туох баар буолуой дэтэр айылҕалаах дойду - Арыылаах барасан.

Люба аан бастаан таптал диэни оҕуолааба сылдан билбитэ. Хап-хара чоҕулуйбут характардаах улчаанынын, биридэмит хардарыга көрсөн, мичээрдэнэн эрэ ылаллара үчүгэй да этэ. Сэбиэскэй кэмнэ билигини курдук куустуһа-уураһа сылдар кэлиэ дуо, барыта тунгуй, барыта кистэл...

Ол уолу элбэх кыыс сырса, ол эрээри Куока кими даһаны ордорон чорбоппокко, барыларыгар истинник сыһаннаһара. Люба оҕуоланы бүтэрэ сааһыгар табаарыс кыһа экзаменнэ бөлөмнөнэр сылтанын түөрт буолан чугастаабы алааска уруок аахпыттара. Өкүүчэ уолунаан туспа барыттарыгар Куокалаах аа-дьоо кэпсэпиттэрэ, бастаан иккиэн кыбыстан баран, кэлин бэйэлэрин курдук эп-эдэр хатыннар быыстарынан сиэттиһэн хаампыттара.

Аһара ыраах баран дьоннорун кэтэһиннэр-биттэрэ. Ол дьоллоох аһыах чаастар Люба өйүгэр-санаатыгар, дууһатын түгэбэр үйэлээхтик сөһөн сылдыллар.

Куока аһыах сыллааха оҕото-уруута суох сылдан өлбүтүн истэн Назаровна күнү быһа ытаабыта. Туох ааттаах быһа этэн кэбиһэн кинилэр бэйэ-бэйэлэрин, улахан-нык сөбүлэхэр эрээри, кэлин булсубатылар, дьылҕа-хаан кинилэр тустарыгар дьиппиэрдэбэ үһү!

Куока оҕоломмот дьахтары ылбыта холмолотообун баһаһын. Куоканы дьахтарды санаатынан Люба аһынара. Кырдыарын өйдөөмүнэ, дьахтарыттан араппакка, аҕа буолар дьолу билбэккэ бараахтаата. Хаһан эрэ оройуон киинигэр холуочук сылдан Куока ускул-тэскил олохтообун суламмытыгар тобо кини туора хаампыта буолуой. Төбөтүн түөһүгэр сыһыран, истин тыллары кулгааҕар сибигинэйэн, кини доборун олох окурдарыттан төлөрүтүөх тустаабыта. Ону баара оччолорго кини эдэр эрдэбэ. Ол эриттэн үчүгэйдик саныра икки-үс түгэн. Билэ-билэ, эт өйүнэн өйдөөх сылдан, араас куһаҕаны онгорор эрэ, сотору өлөрүн билэн эрэ баран Любага кэлэ сылдан, бары буруйун бырастыгы гынарыгар көрдөспүтэ, тобукутаан туран ааттасыта.

Ол киһилиин Люба төһө да эрэйдээхтик олордор, аһара таптаабыт киһитэ этэ. Эдэр киитэрэй киһи үрдүттэн анныгар диэри танас бөбөтө ылларан, массына харчыта булларан, биир сыл Люба толору дьоллоох, массына түнүктэринэн эрэ дьону көрөр, олобу анаарар буолбуттаах. Дьоно-дьүөгөр эрэн онон-манан таайтаран сочото суогу этэллэрин аахайбат этэ. Онтон массына-лара алдынан, киһитэ кулуупка үлэни кириэн эдэр, кыраһыабай хореограф кыыска харааччы иирэн, Люба анала кэтэһии буолбута.

Уһун кыһынны киһэлэргэ араас уһун санаа намыһыа субуллубута аҕай. Кэлтэчи кэтэһии киһини кэбирэтэрин Люба билбитэ. Эчи, саатын-суутун, аһаҕастык көссүлүлэр эрдээх, сиргэ кириэбин сир кытаанаба, халлаанга көтүүбүн кынаттара кырылланнахтара... Биир да эрэл кыыма суох олохтотан Люба ытыы-ытыы дойдутугар төннүбүтэ. Эрэ буолуохтун эһиһилгэр атын эдэр дьахтары кэргэн ылбыта иһиллибитэ. Сордообун баара, өлүн эрэ иннинэ хайдах курдук үчүгэй олоххо, таптыра бэрдиттэн, Люба кинини олордубутун өйдөөбүт этэ.

"Сааһын ыраатта, дьахтар оҕолонор сааһа кылгас", - дии, дьоно этэллэрэ элбээн барытыгар, улаханнык сөбүлээбэккэ, бэйэтин кытары саасты кыһиэхэ кэргэн тахсан өссө балта эмтэнэ барарыгар оҕо иитэ ылбыта. Эһиһилгэр оҕолонор дьолу билбитэ. Балтылара туох да диэтиннэр, күнү көрдөрбүт чыычааба Любага син биир күндү. Кэргэнэ араһытын да иһин Назаровна дьоллообо, икки уол оҕолообо - кини кэтэспит кэтэһиитэ, баҕарбытын кэлиитэ этэ.

Оччолорго оҕолор кыраларын-хараларын иһин, билигин уолаттар төлөһүйэн-улаатан, унуохтаах көнөлөрө, дьүһүннээх үтүөлэрэ буолан, куорат кыргытара бэйэлэринэн катокка, пааркага үнүкүүтэ ыгырар уоланнара буоллурар. Биир уол үрдүк, биир орто үөрэхтэннилэр, үлэлииллэр, онтон ордук ийбэҕэ туох дьол баарый!

Люба ньиэрбэтин билигин иккис эрин дуома "кычыгылатар". Киниттэн араһан, араас үлэлэргэ көһө сылдан үлэни-үлэли дьахтар бөбөтүн ыйыттаран, биригэ даһаны сөбүлэммэккэ, Любага төлөппүн-нүүр идэлэннэ. Собус-соҕотох оҕотугар соххор солкуобайы уумматах эрээри, иитиллэрэ хаалбыт быһылаах! Кэргэнигэр, уолугар хаһан эрэ дьэбир сыһаннаабын умнуубута, эчи, түргэнин, кырдыар кыһалҕатыгар ыктардаба буолуо.

Любовь Назаровна дьахтар буола төрөөн айыллыбыт анала урут тангарынын, эрэйи тулуйуу буоллабына, дьоллоох түгэнигэр олобор аһыахта буолбуттарын да иһин, кини иннигэр элбэби эрэннэрэр ыччаттардаах. Уолаттара дьон ортотугар үлэлээн-хамсаан, саастылаахтарыттан хаалсыбакка, олох үөһүгэр сылдыллар. Сотору дьибэ-уот тэринэн, оҕо-ыччат тэнитэн, удьурдарын уһатыахтара, ийэлэрин дьоллоохтара турдаба.

Ангелина ДАНИЛОВА,
Хатын-Сыһы.

Айылҕа таайылыбат таабырына

Олорор сирбиттэн оҕуолаан хоту диэки 5 км-х сиргэ баара. Дэриэбинэттэн собуруу Булдугур Кулуһуннааба диэн диэн уһун күөл баар, Кулуһуннааха Арҕаа Халдыайы диэн ааттаах халдыайы баар этэ. Саас харалдык тахсыта аҕам ол халдыайыга кытыаннар быыстарыгар хас да туһабы иитэн биэрбитэ. Хас да хоно-хоно киһэ баран мас көтөрө ылар идэлэммитим.

Биридэ үөрэх бүтэрэ чугаһаан турдабына туһахтарбын көрөн икки куртуйабы ыллым. Сыыр анныгар түһэн, сыыр тэллэбин устун хааман истим. Сыыр тэллэбэр күп-күөх, бөдөн оҕуруо бөбө тахса сытарын көрдүм. Оҕуруону хортууспар ылбаатым, буорун хаһан өссө мэнэскэ эптим. Дьонум куртуйахтары көрөн үөрдүлэр. "Оҕуруону хантан ыллым?" Мин кэпсээтим. Дьонум мөхтүлэр. "Биһигини сиэтээр өлбүт эмээхсин симиэбин хомуйа сылдабын дуо?" Биһигини сиетиэххин баҕарбат буолааххына, түргэнник ылбыт сиргэр төттөрү кутан кэл!"

Лаппа киһэлэрдэ. Дьоммун абааһыга сиэттиэм дуо? Куттана-куттана сыырбар төттөрү бардым. Иэстэһээри кэтэһэн турара буолуо диэн, тохтоон көрө-көрө тиийдим. Оҕуруобун ылбыт сирбэр куттум, соробун көмнүм. Буутум быстарынан дьибэ диэки сүүрдүм. Арай эмискэ эмээбин кымныбынан таһыйар курдук. Ситэн кэллэ, дьэ сиэтэ дии санаатым. Куттанан сүрэмбин аһахтар тахса сыта. Өйдүү оҕустум, арба этэрбэһин быата сөлүннэбинэ маннькынааччы. Арыый уоскуйан, этэрбэһин быатын баанан бардым.

Сарсынгар оҕуолааба тиийэн оҕолорго кэпсээтим. Оҕолортон учууталлар истибиттэр. Учууталлар дириэктэргэ кэпсээбиттэр. "Үөрэх бүтүбүтүн улахан оҕолору идлэ экскурсиялы таарыйа ылгыһаһпыт", - диэбит дириэктэр. Музейга наада буолуо диэн оҕуруону ылбаан аҕалан мас

кытыаба кутан учительскайга этажерка үөһэ уурбуттар. Ол этажеркага гражданскай сэрин саҕана бандьыттар ытан өлөрбүт Ньолоспо диэн киһи төбөтүн унуоҕа эмиэ баар этэ. Көрдөрөр пособие буолан турбута.

Ыһааха холкуостаахтары биир күн сыһытааччылар. Өрөбүлү туһанан сарсын ыһаах буолаары турдабына, аҕам биһики киһэ сэттэ биэрэстэлээх Орто көлүгэ диэн күөлгэ маарылы бардыбыт. Утуйбакка түүнү быһа маарылы-маарылы таһааран бөдөн собону үөлэ хоннубут. Сарсыарда үөлүлүбүт уонна сиикэй собо бөбөнү сүгэн дьибэлэтибит. Ыһааха барбакка аһаан баран налыччы утуйдубут. Ыһаахтаабы айдааны саха тылын учуутала Кустук Николаи суруйбут этэ.

Оскуола собуруу өттүгэр былаһаакка баар, былаһаакка собуруу өттүгэр күөл. Былаһааккага ыһаах буола турбут. Күнүсү ыам саҕана тыас-уус бөбө буолан, ууну өрө ытыан, күөлү ортогунан сүрдээх улахан холорук ыһаахтыгы сылдыар дьонго тиийэн кэлбит. Дьон икки аҕы силлэлэн биэрбиттэр. Холорук учительскай биир түнүгүн үлгү охсон оҕуола иһигэр кириэн хаалбыт. Сотору собус буолан баран тахсан, кэлбит сиринэн төттөрү куугунуу турбут.

Ол кэмгэ Муомаан бостууга Кээдэй Дайыла ыһааха хойутаан испит. Биир эмээхсини утары көрсүбүт. "Симэхпин уорбуттарын төттөрү хомуйан иһэбин", - диэбит эмээхсин. Дайыла тугу да өйдөөбөтөх. Аасыһан иһэн, эмээхсин ыһаахтан тобо төннөн иһэрин ыйытаары кэннин хайыспыт, эмээхсинэ суох үһү. Ыһааха кэ-лэн эмээхсини көрсүбүтүн туһунан кэпсээбит. Ити түбэлтэ кэнниттэн дириэктэр ыалдан өлө сыспыта диэн кэпсииллэр этэ.

Иосиф НИКОЛАЕВ.

Хатын архыбыттан ылыһына.

Үмсугутуулаах да торт!

Аһыстаах кыысчаан бүгүн атын оройуонтан аһаһынаан сайылы кэлэ сылдыар биэстээх балтыгар доҕор буолан, эһээлээх эбээтигэр хонор буолла. Ийэтэ эдьийдэринэн аймаҕа уол сыбаайбатыгар сылдыар. Сыбаайба ийэтин дьонуттан чугас буолан, ийэтэ кыһын таарыйа аҕалан кэбистэ: "Улахан киһигин, онон балтыгын көрө сылдыаһын. Эбээлээх эһээбит тылын истэбит. Утуйдахтарына утуйабыт, мөниктээбэккит - кырдыаһа дьон төбөлөрө ылдыа. Биһиги өр буолабыт. Онон эһээ уутун уйгуурдумаары, кэлиэхпит суоҕа. Ол оннугар сарсыарда эрдэ бараар". Биир аҕастара алтаах кыһын идлэ барда. Кыысчаан ымсыран бөбө буолла: "астына торт сиз буоллаба!".

Киһээһэнги кыһыл мииннэрин кыһыл биэрэстээн иһэн, иһиттэрин көмөлөөн сууһан баран, эһээлээх эбээлэрэ утуйарды оҕостон бардылар. Кыысчаан торт сиир туһуттан төбөтүгэр онгорбут харса суох былаанын онгорор, хоско кириэн балтыгар сибигинэйэн кэпсири: "Эбээ кыаммат, онон көрүө эрэ суоҕун наада. Эһээ наһаа чурор, онон утуйдабына сыбаайбага баран, торт сизхпит. Истэбин да, сыбаайба мунукаһын тыаһын, дьон сангатын? Тиийдэхпитинэ, ким да мөҕүө суоҕа. Эн олох сангарыма, сангата суох мин илибин көрөөр. Сангарыма да, эһээ уһуктуо. Билигин баран хосторун өрбөбүн көстүбэт гына сабыам".

Инньэ диэн баран, аны балтын кэтэ сылдыар ырбаахтыгын көрдө. Нэдиэлэ бүтэһигэ да буоллар, балтын ырбаахтыга ыраас. Араһа, аҕаһа киртийдэ да уларытыһанан иһэр быһылаах. Кыысчаан бэйэтин да ырбаахтыга ыраас. Өссө наһаа моднай. Бэйэтигэр куруһубалаах, оһуордаах оранжывай матырыйаалтан ийэтэ ыһааха тикпитэ. Балла кэлэр буолан, маанымсыан кэппитэ. Сыбаайбага сылдырага ырбаахылар сөптөөх эбит. Балта оҕуолааба үөрэнэр эдьийин улахан курдук көрөр, сөбүлэһэн кэбиннир эрэ. Балтын такайан баран, кыысчаан хоско барбыта, арай, эһэтэ күүлэбэ утуйаары сытар эбит. Бу алдырхайы! Эбэм көрбөтүн диэн, хос аанын өрбөх сабыытын дьибиччи сапта.

- Эһээ, хоскор утуйуоххун. Кумаардар, дьэ, сииллэрэ буолуо.

- Ээ, хата, куһаҕан хааммын иһиэхтэрэ.

Ол эрэн, кумаардар миһин сөбүлээбэттэр ээ, олох чугаһаабаттар. Ханна баалларый, биир да кумаар суох дии.

- Эһээ, тонгуон дии, дьибэҕэ киририй.

- Ээ, мин олох тонгом киһибин, севернай варианнаахпын.

- Эһээ, утутар эмкин испитин да?

- Оо, иһэн-иһэн, сотору утуйар инибин.

Бу кириэр-тахсар дьону манаан манна сытабын. Чэ, бар, эһиги эмиэ утуйан хаалың.

Кыысчаан аны эһэтэ утуйарын кэтээтэ. "Биһигини маньыр эбит" диэн куттана санаатар даһаны, торт сиир баҕата оннооҕор күөстээххэ дьылы. Аһаҕа дьибэ аана түүлүнэн сабыллан турар буолан, көрөргө-истэргэ кэм судургу. Эһээлэрэ утуйда быһылаах, тыһына оннук иһиллэр, утуйарыгар сөбүлэһэн туттар позатын ылбыт: илиилэрин түөһүгэр уурбут.

Кыргыттар күөдэнгэли турар күүлэ муостатын тыаһатымаары, сэрэнин-сэрэнэн, ол быһыгар эһээлэриттэн характара араппакка иһэн, тыһа суох үөмэн баһалаах күүлэлэрин ааныгар кэллилэр. Кыра олоппунан саһанан күрүчүөгү аһан таһаары гыммыттар - ааннара кыбыс кытаанах! Па! Дьаакыр тимирин быатынан хаста да эриллэн, туормастанан турар эбит! Дьэ, наакаас! Дьаакыр тимирин балтыгар өрө туттаран баран, аны, кыысчаан ону сүөрдэ. Оо, ааннара, дьэ, аһылыңна! Үөрүү! Атахтарын төбөтүгэр хааман, тыһа суох олбуор аанын сабаат, мунука диэри сүүрэн элээрдилэр! Туома, аһыах мизэтэрэ. Тохтоон, тын ыллылар. Дьибэлэрэ көстүбэт буолбут, дьэ, киһилии хааман, баһалаах тортаах сыбаайбаларын диэки, тыһынан сирдэтэн налыччы бардылар.

Сыбаайбалара таһырдыа буола турар. Тиийэн маннай характарынан дьоннорун көрдөөтүлэр. Хата, дьоно чугас олоролор эбит. Кэлбиттэрин биллэрэн, көхсүлэрин тонсуйдулар. Анараангылар соһуйуу бөбө буоллулар, кыысчаан таайыгын курдук ким да кими да мөхпөтө, өссө олордон, хадаһалаан аһаттылар. Кыргыттар торт туһуттан элбэх моһойдору туораан кэлбит, умсугутуулаах тортарын астына сиэттилэр. Аймаһынан хаартыскаҕа түстүлэр. Ол хаартыска бүгүнкү күнү кэрэһили турдаба.

Мирослава.

РЕШЕНИЕ №12

18 июля 2023 г.

г. Нюрба

О сборе предложений по кандидатурам для дополнительного зачисления в резерв составов участковых избирательных комиссий Нюрбинского района Республики Саха (Якутия)

Руководствуясь пунктом 9 статьи 26, статьей 27 Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", на основании постановления Центральной избирательной комиссии Российской Федерации от 5 декабря 2012 года № 152/1137-6 "О порядке формирования резерва составов участковых комиссий и назначения нового члена участковой комиссии из резерва составов участковых комиссий" (ред. от 24.02.2021 г.), Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **решает:**

1. Объявить сбор предложений по кандидатурам для дополнительного зачисления в резерв составов участковых избирательных комиссий на территории муниципального района "Нюрбинский

район" Республики Саха (Якутия) с 21 июля 2023 года.

2. Прием документов осуществлять в период с 21 июля по 10 августа 2023 года:
- в рабочие дни - с 09.00 до 12.00, с 14.00 до 18.00
- суббота и воскресенье - с 10.00 до 14.00 по адресу: г. Нюрба, ул. Ленина, д. 31, кабинет 204.

3. Направить настоящее решение участковым избирательным комиссиям.

4. Разместить настоящее решение на официальном сайте Администрации муниципального района "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) в информационно-телекоммуникационной сети "Интернет".

**Председатель ТИК Н.С.ПЕТРОВА.
Секретарь ТИК А.Р.ЕГОРОВА.**

РЕШЕНИЕ №13

20 июля 2023 г.

г. Нюрба

О регистрации Николаева Виссариона Егоровича кандидатом в депутаты представительного органа муниципального района "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) восьмого созыва по одномандатному избирательному округу № 14

Проверив соблюдение требований Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Закона Республики Саха (Якутия) "О муниципальных выборах в Республики Саха (Якутия)" при выдвижении Николаева Виссариона Егоровича кандидатом в депутаты представительного органа муниципального района "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) восьмого созыва по Таркаинскому одномандатному избирательному округу № 14, а также необходимые для регистрации документы, в соответствии со статьей 43, с частями 1 и 4 статьи 44 Закона Республики Саха (Якутия) "О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)" окружная избирательная комиссия **решает:**

1. Зарегистрировать Николаева Виссариона Егоровича, выдвинутого в по-

рядке самовыдвижения, кандидатом в депутаты представительного органа муниципального района "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) восьмого созыва по Таркаинскому одномандатному избирательному округу № 14. Дата регистрации - 20 июля 2023 год. Время регистрации: 17 час. 22 мин.

2. Выдать Николаеву Виссариону Егоровичу удостоверение о регистрации установленного образца.

3. Разместить настоящее решение и данные о зарегистрированном кандидате на официальном сайте муниципального района "Нюрбинский район" в информационно-телекоммуникационной сети "Интернет" и обнародовать путем вывешивания в общедоступных местах.

**Председатель ТИК Н.С.ПЕТРОВА.
Секретарь ТИК А.Р.ЕГОРОВА.**

Окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа №13 по выборам народных депутатов Республики Саха (Якутия) седьмого созыва

РЕШЕНИЕ №13

20 июля 2023 г.

г. Нюрба

О регистрации кандидата в народные депутаты Республики Саха (Якутия) седьмого созыва по Нюрбинскому одномандатному избирательному округу №13 Иванова Александра Игнатьевича

Рассмотрев документы, представленные в окружную избирательную комиссию Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 для регистрации кандидата в народные депутаты Республики Саха (Якутия) Иванова Александра Игнатьевича, выдвинутого избирательным объединением "Региональное отделение в Республике Саха (Якутия) Политической партией "НОВЫЕ ЛЮДИ", проверив соответствие порядка кандидата требованиям Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Федерального закона "О политических партиях", Закона Республики "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)", окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 установила следующее.

Документы, необходимые для выдвижения и регистрации, кандидатом Ивановым А.И. представлены в установленном Законом Республики Саха "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)" порядке.

С учетом вышеизложенного и в соответствии со статьей 45 Закона Республики Саха (Якутия) "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)" окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 **решает:**

1. Зарегистрировать Иванова Александра Игнатьевича, 1980 года рождения, генерального директора ООО "Тиитвуд", проживающего в г. Нюрба, выдвинутого избирательным объединением "Региональное отделение в Республике Саха (Якутия) Политической партией "НОВЫЕ ЛЮДИ", кандидатом на выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия) седьмого созыва по Нюрбинскому одномандатному избирательному округу № 13, 20 июля 2023 года в 17 часов 14 минут.

2. Выдать зарегистрированному кандидату удостоверение о регистрации установленного образца.

3. Направить настоящее решение в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия).

4. Опубликовать настоящее решение и сведения о доходах и об имуществе кандидата в средствах массовой информации и разместить на официальном сайте Администрации муниципального района "Нюрбинский район" в информационно-телекоммуникационной сети "Интернет" в установленные законом сроки.

5. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на секретаря окружной избирательной комиссии А.Р. Егорову.

**Председатель ОИК Н.С.ПЕТРОВА.
Секретарь ОИК А.Р.ЕГОРОВА.**

Окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа №13 по выборам народных депутатов Республики Саха (Якутия) седьмого созыва

РЕШЕНИЕ №14

25 июля 2023 г.

г. Нюрба

О регистрации кандидата в народные депутаты Республики Саха (Якутия) седьмого созыва по Нюрбинскому одномандатному избирательному округу № 13 Балакшина Георгия Руслановича

Рассмотрев документы, представленные в окружную избирательную комиссию Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 для регистрации кандидата в народные депутаты Республики Саха (Якутия) Балакшина Георгия Руслановича, выдвинутого избирательным объединением "Якутское региональное отделение Всероссийской политической партии "ЕДИНАЯ РОССИЯ", проверив соответствие порядка кандидата требованиям Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Федерального закона "О политических партиях", Закона Республики "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)", окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 установила следующее.

Документы, необходимые для выдвижения и регистрации, кандидатом Балакшиным Г.Р. представлены в установленном Законом Республики Саха "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)" порядке.

С учетом вышеизложенного и в соответствии со статьей 45 Закона Республики Саха (Якутия) "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)" окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 **решает:**

1. Зарегистрировать Балакшина Геор-

гия Руслановича, 1980 года рождения, советника Главы Республики Саха (Якутия) Администрации Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия), проживающего в г. Якутск, выдвинутого избирательным объединением "Якутское региональное отделение Всероссийской политической партии "ЕДИНАЯ РОССИЯ", кандидатом на выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия) седьмого созыва по Нюрбинскому одномандатному избирательному округу № 13, 25 июля 2023 года в 17 часов 22 минуты.

2. Выдать зарегистрированному кандидату удостоверение о регистрации установленного образца.

3. Направить настоящее решение в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия).

4. Опубликовать настоящее решение и сведения о доходах и об имуществе кандидата в средствах массовой информации и разместить на официальном сайте Администрации муниципального района "Нюрбинский район" в информационно-телекоммуникационной сети "Интернет" в установленные законом сроки.

5. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на секретаря окружной избирательной комиссии А.Р. Егорову.

**Председатель ОИК Н.С.ПЕТРОВА.
Секретарь ОИК А.Р.ЕГОРОВА.**

Окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа №13 по выборам народных депутатов Республики Саха (Якутия) седьмого созыва

РЕШЕНИЕ №15

25 июля 2023 г.

г. Нюрба

О регистрации кандидата в народные депутаты Республики Саха (Якутия) седьмого созыва по Нюрбинскому одномандатному избирательному округу №13 Осипова Степана Викторовича

Рассмотрев документы, представленные в окружную избирательную комиссию Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 для регистрации кандидата в народные депутаты Республики Саха (Якутия) Осипова Степана Викторовича, выдвинутого избирательным объединением "Региональное отделение Социалистической политической партии "СПРАВЕДЛИВАЯ РОССИЯ - ПАТРИОТЫ - ЗА ПРАВДУ" в Республике Саха (Якутия)", кандидатом на выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия) седьмого созыва по Нюрбинскому одномандатному избирательному округу № 13, 25 июля 2023 года в 17 часов 47 минут.

Документы, необходимые для выдвижения и регистрации, кандидатом Осиповым С.В. представлены в установленном Законом Республики Саха "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)" порядке.

С учетом вышеизложенного и в соответствии со статьей 45 Закона Республики Саха (Якутия) "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)" окружная избирательная комиссия Нюрбинского одномандатного избирательного округа № 13 **решает:**

1. Зарегистрировать Осипова Степана Викторовича, 1971 года рождения, генерального директора ООО "Галактика", проживающего в г. Якутск, выдвинутого избирательным объединением "Региональное отделение Социалистической политической партии "СПРАВЕДЛИВАЯ РОССИЯ - ПАТРИОТЫ - ЗА ПРАВДУ" в Республике Саха (Якутия)", кандидатом на выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия) седьмого созыва по Нюрбинскому одномандатному избирательному округу № 13, 25 июля 2023 года в 17 часов 47 минут.

2. Выдать зарегистрированному кандидату удостоверение о регистрации установленного образца.

3. Направить настоящее решение в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия).

4. Опубликовать настоящее решение и сведения о доходах и об имуществе кандидата в средствах массовой информации и разместить на официальном сайте Администрации муниципального района "Нюрбинский район" в информационно-телекоммуникационной сети "Интернет" в установленные законом сроки.

5. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на секретаря окружной избирательной комиссии А.Р. Егорову.

**Председатель ОИК Н.С.ПЕТРОВА.
Секретарь ОИК А.Р.ЕГОРОВА.**

- Тускар туһан -

Доруоһа үүнээйигэ туһата

Аска туттулар доруоһа үүнээйи үүнүүтүн түргэтээр. Доруоһанан "аһатыллыбыт" расада бөбө туруктаах, тулуйумтуо, аһара уһаабат буолар. Ордук дьадыһыһа, обуруот астарыгар, сибэккилэргэ кутулар.

1. 200 г. пекарский доруоһаны 1 л ууга кутабын, үүнээйилэргэ кутуонг иннинэ 10 л ууга суурайан кутабын.

2. 100 г. доруоһаны 10 л сылаас ууга кутан биир суукка туруоран баран туһанабын.

3. 70 л буочукаба 1 биэдэрэ күөх оту кытары, 0,5 кг хаппыт килиэби (сахарины), 500 г доруоһаны кутан 1-2 суукка туруоран баран туттабын.

Куйаар ситимиттэн.

РАСПОРЯЖЕНИЕ №1246

г.Нюрба от 19 июля 2023 г.

Об образовании избирательных участков с указанием их номеров и границ, мест нахождения участковых избирательных комиссий и помещений для голосования в выборах, назначенных в единый день голосования 10 сентября 2023 года, на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия)

В соответствии Конституцией Российской Федерации, Федеральным законом от 12 июня 2002 года № 67-ФЗ "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Федеральным законом от 21 декабря 2021 года № 414-ФЗ "Об общих принципах организации публичной власти в субъектах Российской Федерации", Конституцией (Основным законом) Республики Саха (Якутия), Законом Республики Саха (Якутия) от 28 июня 2012 года №1084-З №1075-IV "О выборах Главы Республики Саха (Якутия)", Законом Республики Саха (Якутия) от 18 октября 2007 года №497-З №1007-III "О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)", Законом Республики Саха (Якутия) от 28 сентября 2011 года № 964-З № 815-IV "О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия) с

принятыми изменениями", распоряжаюсь:

1. Образовать на территории Нюрбинского района избирательные участки, с указанием их номеров и границ, мест нахождения участковых избирательных комиссий и помещений для голосования и телефонов согласно приложению к настоящему распоряжению.
2. Направить настоящее распоряжение в Нюрбинскую территориальную избирательную комиссию.
3. Опубликовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации и на официальном сайте МР "Нюрбинский район".
4. Контроль исполнения настоящего распоряжения возлагаю на руководителя СУП, секретарю районной комиссии по содействию проведения выборов Алексею О.И.

Глава А.М. ИННОКЕНТЬЕВ.

ПРИЛОЖЕНИЕ
к распоряжению главы №1246 от 19 июля 2023 г.

Перечень участковых избирательных комиссий Нюрбинского района Республики Саха (Якутия)

1. Убоянский №396
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул.Убоян, 20 (Здание МБОУ "Убоянская СОШ")
Телефон, факс: 8-(41134)-22385
Помещение для голосования: ул. Убоян, 20 (Здание МБОУ "Убоянская СОШ")
Телефон: 8-(41134)-22385
Границы УИК: г.НЮРБА, переулок Гагарина; переулок Озерный; переулок Партизана Наумова; ул Березовая; ул Водников; ул Гагарина; ул Заречная; ул Каландарашвили; ул Калинина; ул Ленинградская; ул Мелиораторов; ул Мира; ул Озерная; ул Партизана Наумова; ул Пястолова; ул Речников; ул Скобелева; ул Стрижевского; ул Убоян, дома №1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 37, 34А, 39, 41, 43, 43А, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77; ул Чусовского, дома №3/1, 9, 9А, 11, 13, 17, 17А, 19, 23, 25, 25А, 27, 29, 31, 35, 35А

2. Механизаторский №397
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул.Убоян, 20 (Здание МБОУ "Убоянская СОШ")
Телефон, факс: 8-(41134)-22384
Помещение для голосования: ул. Убоян, 20 (Здание МБОУ "Убоянская СОШ")
Телефон: 8-(41134)-22384
Границы УИК: г.НЮРБА, мкр.Западный; мкр.Новый; переулок Механизаторов; переулок Чусовского; ул 70 лет Победы; ул Амма Аччылгай; ул Андреева Николая Федотовича; ул Варвары Потаповой; ул Воинов Интернационалистов; ул Дальний Убоян; ул Дорожников; ул Западная; ул космонавта Кондратьева; ул Кулаковского; ул Механизаторов; ул Михайлова; ул Сергея Зверева; ул Теленкова; ул Федорова Николая Никитовича; ул Убоян, дома № 26, 28, 30, 34, 36, 36А, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 54, 56, 58, 79, 81, 83, 85, 89, 91, 93; ул Чусовского, дома № 16, 22А, 24А, 26, 26А, 26Б, 26/2, 28, 30, 32, 34, 36, 39, 40А, 41, 42, 43, 44, 45, 45/1, 49, 51

3. Дорожный №398
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул. Манчаары, 6 (Здание АО "РИК Автодор")
Телефон, факс: 8-(41134)-25117
Помещение для голосования: ул. Манчаары, 6 (Здание АО "РИК Автодор")
Телефон: 8-(41134)-25117
Границы УИК: г.НЮРБА, переулок Буденного; переулок Габышева; переулок Карьерный; ул Аланьинова; ул Аммосова; ул Буденного; ул Габышева; ул Карьерная; ул Лесная; ул Манчаары; ул Набережная; ул Нерюнгинская; ул Новоселов; ул Романа Федорова; ул Степана Федотова; ул Сюлинская; ул Чернышевского; ул Чусовского, дома № 2, 4, 6, 8, 8/1, 10

4. Лермонтовский №399
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул. Ст.Васильева, 31 (Кинотеатр "Юнион")
Телефон, факс: 8-(41134)-24935
Помещение для голосования: ул. Ст.Васильева, 31 (Кинотеатр "Юнион")
Телефон: 8-(41134)-24935
Границы УИК: г.НЮРБА, переулок Бушкова; переулок Партизанский; переулок Христофора Максимова; ул Бушкова; ул Коммунальный; ул Горького, д.9, 9А, 9/1, 11, 33; ул Комсомольская, дома № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 48, 54, 56, 58, 60; ул Лермонтова, дома № 24, 25, 26, 28, 30, 31, 31/2, 33, 37, 39, 40, 42, 43; ул Мегежекского, дома № 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 15; ул Ойунского, дома № 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12; ул Октябрьская, дома № 15, 24, 26, 29, 30/2, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 56, 58, 60, 62; ул Партизанская, дома № 1, 2А, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 9/1, 10, 11, 12, 12А, 13, 15, 15А, 16, 16А, 16/2, 17, 18, 18А, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 31, 33; ул Пионерская, дома № 1, 2, 3, 3А, 12А, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 12А, 13, 14, 19, 21, 23, 27, 28, 29, 31, 33, 35, 37, 38, 39; ул Степана Васильева, дома № 39, 39/1, 39/2, 45, 47; ул Христофора Максимова, дома № 15, 17, 21, 27, 27А, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 43, 45, 47, 49, 51, 53

5. Партизанский №400
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул. Комсомольская, 62 (Здание ГБ ПОУ РС(Я) "Нюрбинский техникум")
Телефон, факс: 8-(41134)-22027
Помещение для голосования: ул. Комсомольская, 62 (Здание ГБ ПОУ РС(Я) "Нюрбинский техникум")
Телефон: 8-(41134)-22027

Границы УИК: г.НЮРБА, переулок Мегежекского; ул Чапаева, ул Короленко; ул Комсомольская, дома № 45, 49, 51, 52, 53, 55, 57, 59, 63, 65, 66, 67, 68, 68А, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 78А, 78/2, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 87А, 87Б, 87В, 88, 90, 92, 94, 100А, 100Б, 101, 103; ул Мегежекского, дома № 10, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 28А, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35А, 36, 37, 38, 39, 40, 40А, 41, 42, 43, 44, 45, 45А, 46, 47, 49, 51, 51А, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 64, 65, 67, 69, 71, 73, 73А, 75, 77, 81, 83; ул Ойунского, дома № 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22Б, 24, 26, 27, 29, 32, 36, 38, 40, 42; ул Партизанская, дома № 28, 30, 32, 34, 36, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 64А, 65, 66, 67, 69, 71, 73, 75, 75/1, 75/2; ул Пионерская, дома № 42, 44, 46, 47, 49, 53, 55, 58, 61, 63, 67, 69, 71, 73; ул Степана Васильева, дома № 55, 59, 63, 67, 75А, 89, 91, 93, 95, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111; ул Христофора Максимова, дома № 40, 42, 46, 48, 50, 54, 56, 58, 60.

6. Портовой №401
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: кв.Энергетик, 55а (Здание спортивного комплекса "Олимп")
Телефон, факс: 8-(41134)-20126
Помещение для голосования: кв.Энергетик, 55а (Здание спортивного комплекса "Олимп")
Телефон: 8-(41134)-20126
Границы УИК: г.НЮРБА, ул Авиаторов Панси-хэ; ул Авиационная; ул Алексеева М.Ф.; ул Алькова Е.Ф.; ул Афанасия Тихонова; ул Афанасия Тобонова; ул Аэропорт; ул Вавилова А.И.; ул Вертолетная; ул Виктора Шамаева; ул Депутатская; ул Иванова Семена Семеновича; ул Ивановой Ефросиньи Николаевны; ул Кириллина Николая Наумовича; ул Летная; ул Николая Харитоновича-Чуор; ул Федорова Петра Титовича; ул Комсомольская, дома № 102, 104, 105, 106, 107, 107А, 107Б, 107В, 108, 110, 112, 113, 114, 114А, 115, 117, 119; ул Кузакова, дома № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 25А, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 44А, 46, 47, 47А, 49, 55, 57, 59, 61, 63, 63А, 65, 67, 69, 71; ул Степана Васильева, дома № 113, 115, 117, 119, 121, 121/1, 127, 129; ул Энергетик, дома № 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 67/1, 67/2, 69, 71, 73, 75, 77/1.

7. Советский №402
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул. Октябрьская, 5 (Здание МБУ ДК "Кыталык" им. Николая Чуор")
Телефон, факс: 8-(41134)-23607
Помещение для голосования: ул. Октябрьская, 5 (Здание МБУ ДК "Кыталык" им. Николая Чуор")
Телефон: 8-(41134)-23607
Границы УИК: г.НЮРБА, переулок Советский; ул Белинского; ул Доры Жирковой; ул Жиркова; ул Мартынова; ул Островского; ул Петра Мартынова; ул Горького, дома № 2, 4, 4/1, 6, 8, 10, 12, 16, 18, 20, 22, 24; ул Ленина, дома № 1, 1/2, 3, 4, 5, 6, 7, 8А, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 30; ул Лермонтова, дома № 1, 3, 7, 9, 11, 12, 12А, 14, 16, 17, 18, 20; ул Советская, дома № 2, 2А, 3, 4, 4А, 4Б, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 11А, 11Б, 12, 12А, 13, 14, 15, 16, 16/1, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 27А, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 42, 43, 44, 46, 47, 47/1, 47/2, 48, 50, 52, 54, 58; ул Степана Васильева, дома № 1, 1Б, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 17/1, 17/2, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 35, 26, 27, 27/2, 28, 29, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 44.

8. Центральный №403
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул. Октябрьская, 7 (Здание ГБУ "Нюрбинский государственный передвижной театр")
Телефон, факс: 8-(41134)-23108
Помещение для голосования: ул. Октябрьская, 7 (Здание ГБУ "Нюрбинский государственный передвижной театр")
Телефон: 8-(41134)-23108
Границы УИК: г.НЮРБА, переулок Ворошилова; ул Кирова; ул Мичурина; ул Пушкина; ул Строда; ул Ворошилова, дома № 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 9А, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 37, 39; ул Ленина, дома № 32, 32А, 33, 34, 35, 36, 38, 41, 41/1, 41/2, 42, 43, 44, 44А, 45А, 47, 48; ул Октябрьская, д. 6, 14; ул Советская, дома № 53, 57, 59, 59А, 61, 63, 67, 70, 70А, 71, 72, 73, 74, 76, 76А, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 97, 97А, 99, 100, 100/1, 102, 104; ул Степана Васильева, дома № 64, 64/2, 66, 68, 70, 72, 74, 78, 80, 84; ул Христофора Максимова, дома № 2, 3, 4, 7, 8, 10, 13, 24; ул 40 лет Победы, дома № 3, 5, 7, 11, 13, 15, 17, 23.

9. Амакинский №404
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: ул. Ленина, 47 (Здание МБОУ "Нюрбинская открытая "сменная" общеобразовательная школа")
Телефон, факс: 8-(41134)-23785

Помещение для голосования: ул. Ленина, 47 (Здание МБОУ "Нюрбинская открытая "сменная" общеобразовательная школа")
Телефон, факс: 8-(41134)-23785
Границы УИК: г.НЮРБА, ул Барановского; ул Кошевого; ул Ломоносова; ул Менделеева; ул Обручева; ул Строительная; ул Титова, ул Тимирязева; ул Ворошилова, дома № 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 65, 69; ул Ленина, дома № 51, 52А, 54, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69; ул Советская, дома № 113, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128/1, 131, 133, 135, 137; ул 40 Лет Победы, дома № 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20.

10. Энергетик №405
Наименование МО/СП - "Город Нюрба"
Местонахождение УИК: кв. Энергетик, 1/1 (Здание Нюрбинского комитета ГЭК)
Телефон, факс: 8-(41134)-20192
Помещение для голосования: кв. Энергетик, 1/1 (Здание Нюрбинского комитета ГЭК)
Телефон: 8-(41134)-20192
Границы УИК: г.НЮРБА, мкр.Молодежный; ул Александры Овчинниковой; ул Амакинская; ул Донского; ул Борисова Ефима Егоровича; ул К. Ноговицына; ул Энергетик, дома № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 15А, 16, 16А, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39А, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 52, 54, 56, 56/1, 58, 58/2.

11. Октябрьский №406
Наименование МО/СП - "Октябрьский наслег"
Местонахождение УИК: с. Антоновка, ул. Октябрьская, 33 (Здание МБУ ДНТ "Түһүлгэ")
Телефон, факс: 8-(41134)-33427
Помещение для голосования: с. Антоновка, ул. Октябрьская, 33 (Здание МБУ ДНТ "Түһүлгэ")
Телефон: 8-(41134)-33427
Границы УИК: с.АНТОНОВКА

12. Нефтебазовский №407
Наименование МО/СП - "Октябрьский наслег"
Местонахождение УИК: Нефтебаза, 1 (Здание Нюрбинского филиала ОАО "Саханефтегазсбыт")
Телефон, факс: 8-(41134)-22815
Помещение для голосования: Нефтебаза, 1 (Здание Нюрбинского филиала ОАО "Саханефтегазсбыт")
Телефон: 8-(41134)-22815
Границы УИК: НЕФТЕБАЗА, ТЕЛЕВЫШКА

13. Дикимдинский №408
Наименование МО/СП - "Дикимдинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Дикимдя, ул. Озерная, 1 (Здание администрации СП "Дикимдинский наслег")
Телефон, факс: 8-(41134)-22674
Помещение для голосования: с. Дикимдя, ул. Озерная, 5 (Здание МБУ ЦНТ "Утум" им. М.М. Борисовой)
Телефон: 8-(41134)-48231
Границы УИК: с. ДИКИМДЯ

14. Сюлинский №409
Наименование МО/СП - "Сюлинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Сюльцы, ул. Дм. Федорова, 10/1 (Здание МБУ НКЦ "Айыы Тайбыт")
Телефон, факс: 8-(41134)-47231
Помещение для голосования: с. Сюльцы, ул. Дм.Федорова, 10/1 (Здание МБУ НКЦ "Айыы Тайбыт")
Телефон: 8-(41134)-47231
Границы УИК: с. СЮЛЯ

15. Кюндядинский №410
Наименование МО/СП - "Кюндядинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Кюндяле, ул. Трасовая, 32 (Здание администрации СП "Кюндядинский наслег")
Телефон, факс: 8-(41134)-31490
Помещение для голосования: с. Кюндяле, ул. Ленина, 62/1 (Здание МБУ ДНТ "Туску" им. С.Н. Эверстовой)
Телефон: 8-(41134)-31347
Границы УИК: с. АРАНАСТААХ; с. КЮНДЯДЯ

16. Нюрбачанский №412
Наименование МО/СП - "Нюрбачанский наслег"
Местонахождение УИК: с. Нюрбачан, ул. Павла Николаева, 23 (Здание администрации МО "Нюрбачанский наслег")
Телефон, факс: 8-(41134)-45622
Помещение для голосования: с. Нюрбачан, ул. Павла Николаева, 13 (Здание МБУ ЦНТ "Түм-сүү")
Телефон: 8-(41134)-45614
Границы УИК: с. НЮРБАЧАНА

17. Чаппандинский №413
Наименование МО/СП - "Чаппандинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Чаппанда, ул. Аммосова, 1 (Здание МБУ ДНТ "Дьобур")
Телефон, факс: 8-(41134)-36231
Помещение для голосования: с. Чаппанда, ул. Аммосова, 1 (Здание МБУ ДНТ "Дьобур")
Телефон: 8-(41134)-36231
Границы УИК: с. ЧАППАНДА

18. Жарханский №414
Наименование МО/СП - "Жарханский наслег"
Местонахождение УИК: с. Жархан, ул. Ленина, 8 пом.1 (Здание администрации МО "Жарханский наслег")
Телефон, факс: 8-(41134)-36502
Помещение для голосования: с. Жархан, ул. Ленина, 8 пом.2 (Здание МБУ ЦНТ с им. Д.С. Жирковой)
Телефон: 8-(41134)-36502
Границы УИК: с. ЖАРХАН

19. Кировский №415
Наименование МО/СП - "Таркаинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Киров, ул. Революция Иванова, 39 (Здание филиала МБУ ДНТ "Талба"

им. А.А. Моргусова)
Телефон, факс: 8-(41134)-43442
Помещение для голосования: с. Киров, ул. Революция Иванова, 39 (Здание филиала МБУ ДНТ "Талба" им. А.А. Моргусова)
Телефон: 8-(41134)-43442
Границы УИК: с. КИРОВ

20. Мархинский №416
Наименование МО/СП - "Таркаинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Хатын-Сысы, ул. Советская, 33/1 (Здание КСК им. В.В. Андреева)
Телефон, факс: 8-(41134)-43802
Помещение для голосования: с. Хатын-Сысы, ул. Советская, 31 (Здание МБУ ДНТ "Талба" им. А.А. Моргусова)
Телефон: 8-(41134)-43771
Границы УИК: с. ХАТЫН-СЫСЫ

21. Хорулинский №417
Наименование МО/СП - "Хорулинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Сайылык, ул. Ленина, 46 (МБУ КЦ "Кэскил")
Телефон, факс: 8-(41134)-25039
Помещение для голосования: с. Сайылык, ул. Ленина, 46 (МБУ КЦ "Кэскил")
Телефон: 8-(41134)-25039
Границы УИК: с. ХОРУЛА

22. Аканинский №418
Наименование МО/СП - "Аканинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Акана, ул. П.С. Егорова, 15 (Здание МБУ "Многофункциональный объект культуры и спорта им. М.Н. Петровой - Тойуктаах Марыына")
Телефон, факс: 8-(41134)-44725
Помещение для голосования: с. Акана, ул. П.С. Егорова, 15 (Здание МБУ "Многофункциональный объект культуры и спорта им. М.Н. Петровой - Тойуктаах Марыына")
Телефон: 8-(41134)-44725
Границы УИК: с. АКАНА; с. ЧКАЛОВ

23. Кангаласский №420
Наименование МО/СП - "Кангаласский наслег"
Местонахождение УИК: с. Ынахсыт, ул. Молодежная, 11 (Здание МБУ ДНТ "Тойук")
Телефон, факс: 8-(41134)-44041
Помещение для голосования: с. Ынахсыт, ул. Молодежная, 11 (Здание МБУ ДНТ "Тойук")
Телефон: 8-(41134)-44041
Границы УИК: с. КАНГАЛАССЫ

24. Едейский №421
Наименование МО/СП - "Едейский наслег"
Местонахождение УИК: с. Едей, ул. Центральная, 7 (Здание администрации СП "Едейский наслег")
Телефон, факс: 8-(41134)-22798
Помещение для голосования: с. Едей, ул. Центральная, 7 (Здание администрации СП "Едейский наслег")
Телефон: 8-(41134)-22798
Границы УИК: с. ЕДЕЙ

25. Маарский №422
Наименование МО/СП - "Тюмюкский наслег"
Местонахождение УИК: с. Маар, ул. Молодежная, 4 (Здание МБУ ЦНТ "Алгыс")
Телефон, факс: 8-(41134)-44489
Помещение для голосования: с. Маар, ул. Молодежная, 4 (Здание МБУ ЦНТ "Алгыс")
Телефон: 8-(41134)-44489
Границы УИК: с. МААР

26. Чукарский №423
Наименование МО/СП - "Чукарский наслег"
Местонахождение УИК: с. Чукар, ул. Лесная, 18 (Здание МБУ ЦНТ с "Эйгэ" им. Е.И. Поликарпова)
Телефон, факс: 8-(41134)-35447
Помещение для голосования: с. Чукар, ул. Лесная, 18 (Здание МБУ ЦНТ с "Эйгэ" им. Е.И. Поликарпова)
Телефон: 8-(41134)-35447
Границы УИК: с. ЧУКАР

27. Егольжский №424
Наименование МО/СП - "Мархинский наслег"
Местонахождение УИК: с. Энгольжа, ул. Набережная, 18 (Здание МБУ ДНТ им. Героя Соц. труда М.Ф. Алексеева)
Телефон, факс: 8-(41134)-41299
Помещение для голосования: с. Энгольжа, ул. Набережная, 18 (Здание МБУ ДНТ им. Героя Соц. труда М.Ф. Алексеева)
Телефон: 8-(41134)-41299
Границы УИК: с. ЕГОЛЬЖА

28. Мальжагарский №425
Наименование МО/СП - "Мальжагарский наслег"
Местонахождение УИК: с. Бысыттаах, ул. Ленина, 41 (Здание библиотеки с. Бысыттаах)
Телефон, факс: 8-(41134)-34736
Помещение для голосования: с. Бысыттаах, ул. Молодежная, 9 (Здание МБУ "Центр ЦНТ им. Н. Семенова")
Телефон: 8-(41134)-34721
Границы УИК: с. МАЛЬЖАГАР

29. Малькайский №426
Наименование МО/СП - "Бордонский наслег"
Местонахождение УИК: с. Малькай, ул. Мегежекского, 6 (Здание МБУ ДНТ "Айар Киин")
Телефон, факс: 8-(41134)-34359
Помещение для голосования: с. Малькай, ул. Мегежекского, 6 (Здание МБУ ДНТ "Айар Киин")
Телефон: 8-(41134)-34359
Границы УИК: с. МАЛЫКАЙ

30. Мегежекский №427
Наименование МО/СП - "Мегежекский наслег"
Местонахождение УИК: с. Хаты, ул. Приклубная, 3/1 (Здание "КЭЦ им.И.Я.Танхарова")
Телефон, факс: 8-(41134)-34906
Помещение для голосования: с. Хаты, ул. Приклубная, 3/1 (Здание "КЭЦ им. И.Я.Танхарова")
Телефон: 8-(41134)-34906
Границы УИК: с. ХАТЫ.

- Специалист разъясняет -

Установлен 3-й случай бруцеллеза собак в г.Нюрба

По результатам лабораторных исследований ГБУ РС(Я) "Якутская республиканская ветеринарно-испытательная лаборатория" от 24.07.2023 г. иммуноферментным методом выявлен положительный результат у собаки, принадлежащей жителю города Нюрба. Собака является щенком инфицированной Brucella canis собаки (2-й эпизод от 08.04.2023 г.).

По распоряжению Департамента ветеринарии РС (Я) установлен 3-й эпизоотический очаг по бруцеллезу собак в МО "Город Нюрба". Ветеринарными специалистами по утвержденному комплексному плану проводятся мероприятия по ликвидации очага бруцеллеза.

Неблагополучный пункт от 08.04.2023 г. закрыт, в связи с выполнением всех пунктов комплексного плана мероприятий. На дан-

ный момент в городе Нюрба действуют два эпизоотических очага в границе частных территорий.

В связи с этим, всем владельцам домашних животных напоминаем:

- 1. Соблюдать "Правила содержания домашних животных на территории Республики Саха (Якутия)", утвержденных Постановлением Правительства РС(Я) от 01.08.2014г. №237 и Федеральным законом от 27 декабря 2018 г. N 498-ФЗ "Об ответственном обращении с животными и о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации".
2. Содержание домашних жи-

вотных в квартирах, жилых домах допускается при соблюдении санитарно-гигиенических и ветеринарно-санитарных правил. Владельцы собак, имеющие земельный участок, могут содержать в свободном выгуле только на огороженной территории или на привязи, не допуская нахождения собаки за ее пределами.

3. Запрещается "самовыгул" животных, не допускать выгул животного вне мест, разрешенных решением органа местного самоуправления для выгула животных.

4. Выгул собак должен осуществляться при условии обязательного

обеспечения безопасности граждан, животных, сохранности имущества физических и юридических лиц.

5. В неблагополучном пункте, т.е. в городе Нюрба, до снятия установленных ограничений мероприятий (карантин) не допускается проведение сельскохозяйственных ярмарок, выставок (аукционов) и других мероприятий, связанных с перемещением и скоплением животных.

За несоблюдение данных Правил, владельцы домашних животных несут ответственность в соответствии с законодательством Российской Федерации и Республики Саха (Якутия).

СПРАВКА: Бруцеллез собак - это инфекционное заболевание, вызываемое микроорганизмом Brucella canis, болеют собаки всех пород. Возбудитель передается от одного животного другому половым путем, внутривульварно, может содержаться в моче, молоке, крови, слюне, истечении из носа и глаз, фекалиях. Бруцелла может сохраняться в воде, на оборудовании и одежде в течение нескольких месяцев.

Люди могут заразиться от питомцев через слизистую и микротравмы кожи. У собак болезнь проявляется репродуктивной недостаточностью (животное не может выносить потомство), увеличением лимфоузлов, поражением костно-суставной системы. Не редкость - бессимптомное течение инфекции.

Управление ветеринарии Нюрбинского района.

Объявления

Сдается квартира в квартале Амакинки. Недорого. 8-914-230-64-02.

Оттуур сир куортамныбын. Чугас. 8-914-230-64-02.

2 хостоох т/х, иккис этээс, сылаас, ити уулаах, толору тэриллээх кыбартыра уунун болдьохо чөл, дыонун олохтоох дыонго куортмна бэрриллэр. Тэрилтэ үлэһиттэрин олохтуон сөп. 8-968-152-97-90.

Махтанабит

Биниги аҕабыт, кэргэним, эһэбит, Нурба куорат олохтооҕо, ыарыгытынан II группалаах инбэлииккэ тахсар диири аэропорка эдэр сааһыттан үлэ-лэбэит СПИРИДОНОВ Василий Андреевич от ыйын 12 күнүгэр ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабытынан, көрөн-харайан, оҕолуу бүөбүйдээн, ыарыгытын чэпчэтэр, көрөн-истэн бүтэһик суолугар атааран, туох баар сизирин-туомун тутуһан таһаарыт дьон-норубутугар ДИПИ үлэһиттэригэр, салайааччы Изамира Семеновна Семеноваҕа, дириэктэри солбуйааччы Иванов Данил Валерьевичка, социальной исписалии Фаина Семеновнаҕа, туох баар көрбүт-харайыт үлэһиттэргэ (ити айыллаах кыаммат, сатаан хамсаабат ыарыһабы көрөн-эмтэн) сылдыбыккытыгар сиртэн-халлаанга диири махталбыт мунура суох.

Бэйэм эмие II группалаах инбэлииппин, нэһиилэ сылдыабын, ол иһин кыанан көрөр кыаҕым суох буолан 47 сылы быһа бииргэ эн-мин дэһэн олорут кэргэммин, оҕолорум аҕаларын, сиэннэриэм эһэлэрин көрүүгэ туттардахпыт дии...

Кэргэним Валентина, уолун, эдьийи Ириэтэ уонна сиэнэрин Сережа, Валюша, Людмила.
Биниги аҕабыт, эһэбит, Нурба куорат олохтооҕо СПИРИДОНОВ Василий Андреевич от ыйын 12 күнүгэр ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабытынан күүс-көмө, өйөбүл буолбут тэрилтэм дьонугар - туббалыһа кэлэктиибигэр, аймактарбар махталбытын тириэрдэбит. Дьоллоох, доруобай буолуң.
Кэргэнэ Валентина, эдьийдэрэ Маргарита, сиэннэрэ.

Күндүтүк саныыр убайыт, бырааппыт, Маалыкай олохтооҕо
ВИНОКУРОВ Николай Иванович олохтон соһучу барбытынан кэргэнигэр Екатерина Витальевнага, оҕолоругар, бииргэ төрөөбүттэригэр диирин кутурбаммытын холбуубут, аһыгытын тэңгэ үлэстэбит.
Такыровтар, Николаевтар, Федоровтар.

Бордон нэһилиэгин олохтооҕо, бырааппыт
ВИНОКУРОВ Николай Иванович (Коллика) соһумардык бу күн сириттэн туораабытынан кэргэнигэр Катяҕа, оҕолоругар Васяҕа, Дайаанаҕа, Ваняҕа, Семенҕа, Заринаҕа, эдьийдэригэр Лариса Ивановнага, Катяҕа диирин кутурбаммытын холбуубут.
Нурбаттан кырдыаҕас эдьийигит Ирина Васильевна, Дьокуускайтан убайыгит Юрий Васильевич, Андрей, Александр Семеновтар уонна кинилэр дьэ кэргэттэрэ.

Тапталлаах аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, доруобуйа харыстабылын туйгуна, СӨ бэтэрээн үлэһитэ, Нурба куорат олохтооҕо
АПРОСИМОВ Сергей Егорович от ыйын 19 күнүгэр уунун ыарахан ыарыгыттан 81 сааһыгар күн сириттэн туораабытын диириник курутууһан туран иһитинэрэбит.
Оҕолоро, күтүөттэрэ, кийинтэргэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Нурба оройуонун доруобуйа харыстабылын Бочуоттаах бэтэрээнэ, II оҕо тапталлаах аҕата, күндүтүк саныыр кэлиэгэбит, Нурба куорат олохтооҕо
АПРОСИМОВ Сергей Егорович ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас дьонугар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Нурба оройуонун Киин бальиһатын администрацията, профкома, кэлиэгэлэрэ.

Бииргэ үөрэммит кысыгытыгар, дьүөгэбитигэр Апросимов Саргылана уонна кини дьэ кэргэнигэр тапталлаах аҕата, эһэлэрэ, хос эһэлэрэ Нурба куорат олохтооҕо
АПРОСИМОВ Сергей Егорович ыарахан ыарыгыттан күн сириттэн туораабытынан диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Нурба 1 №-дэх орто оскуолатын 1986 с. ыулуһун 10 "а", 10 "б", 10 "в" кыл.

Бииргэ үлэһит кэлиэгэлэригитигэр Саргылана Сергеевнага амаар аҕата, Мария Алексеевнага элэккэй эһэтэ
АПРОСИМОВ Сергей Егорович күн сириттэн күрэммитинэн диирин кутурбаммытын тириэрдэбит. Аһыгытын тэңгэ үлэстэбит.
В.Н. Иванов аатынан Дьаархан орто оскуолатын кэлэктиибэ.

Күндү кийиниппитигэр Машара, бырааппытыгар Васяҕа, оҕолоругар, аймактарыгар тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, медицина салаатыгар өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэстэбит
АПРОСИМОВ Сергей Егорович эмискэ ыарахан ыарыгыттан өлбүтүнэн диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Күндээдэттэн, Нурбаттан, Дьокуускайтан Иудинар, Васильевтар.

Бииргэ оҕо саасыгытыгар үөрэммит дьүөгэбитигэр Елизавета Семеновнага, чугас дьонугар, тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, сэрри кыттылаабын оҕообото, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, өр сылларга Маалыкай уһууһаҕар үтүө суобастаахтык үлэстэбит
ХАЛАННИКОВА Варвара Гаврильевна, ытык кырдыаҕас олобун түмүктэбитинэн диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Дьүөгэлэрэ, ыаллара Мошоловтар, Дьячковскайдар.

Өө сылларга бииргэ үлэстэбит кэлиэгэбит Халанникова Елизавета Семеновнага тапталлаах ийэтэ, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, сэрри кыттылаабын оҕообото
ХАЛАННИКОВА Варвара Гаврильевна күн сириттэн барбытынан диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Нурба 1 №-дэх орто оскуолатын бэтэрээн учууталара.

Улаханник убастыыр эдьийигит
Варвара Гаврильевна ХАЛАННИКОВА, сэрри кыттылаабын оҕообото, үлэ, тыыл бэтэрээнэ уунун ыарахан ыарыгыттан бу ый 19 күнүгэр күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьоноругар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Нурбаттан, Дьокуускайтан Дмитриевтар, Петровтар.

Бииргэ үөрэммит дьүөгэбитигэр Халанникова Лидия Семеновнага, кини дьэ кэргэнигэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймах-билэ дьонугар күн күбэй ийэлэрэ, эбэлэрэ, тыыл, үлэ бэтэрээнэ, Нурба куорат олохтооҕо, сэрри бэтэрээнин оҕообото
ХАЛАННИКОВА Варвара Гаврильевна бу Орто дийдүттэн барбытынан диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Маалыкай оскуолатын 1972 сыллаах выпускниктара.

Эн, мин дэһэн өр кэмгэ бииргэ алтыһан үлэстэбит, бочуоттаах сынныалаҥга Дьокуускай куоракка олорут бэтэрээн кэлиэгэбитигэр Халанникова Лидия Семеновнага, бииргэ төрөөбүттэригэр, кыһыгар Марияҕа, чугас аймактарыгар, доҕотторугар тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, Маалыкайтан төрүттээх Ытык бэтэрээн
ХАЛАННИКОВА Варвара Григорьевна ыарахан ыарыгыттан орто дийдүттэн барбытынан диирин кутурбаммытын тириэрдэбит, аһыгытын тэңгэ үлэстэбит.
Ф.Г. Сафронов аатынан Киин библиотэикэ кэлэктиибэ.

Нурба Антоновкайтан төрүттээх Дьокуускай куорат олохтооҕо, сэрри оҕото, үлэ бэтэрээнэ, СӨ доруобуйатын харыстабылын туйгуна, оҕо бырааһынан өр сылларга үлэстэбит
ЗАХАРОВА Светлана Афанасьевна уунун ыарахан ыарыгыттан 86 сааһыгар сьрдык тыһына быстыбытынан тапталлаах оҕолоругар Толяҕа, Сашаҕа, кийинтэригэр, күтүөттүгэр, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймактарыгар диирин кутурбаммытын биллэрэбит, аһыгытын тэңгэ үлэстэбит.
Төрөөбүт дийдүн буора сымнаҕас суорбан буоллун.

Нурбаттан Ивановтар дьэ кэргэттэрэ, сыбаатара Екатерина Михайловна, Дьокуускайтан Тойосовтар, Кузьминнар, Лебелевтар.
Нурба оройуонугар доруобуйа харыстабылын эйгэтигэр өр сылларга үтүө суобастаахтык педиатарынан үлэстэбит үлэ бэтэрээнэ, ытыктыыр-убастыыр кэлиэгэбит, Дьокуускай куорат олохтооҕо
ЗАХАРОВА Светлана Афанасьевна ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, чугас дьонугар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.

Нурба оройуонун Киин бальиһатын администрацията, профкома, кэлиэгэлэрэ.
Тапталлаах уолбут, убайыт, Нурба нолуок сулууспатыгар өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэстэбит
ДАНИЛОВ Станислав Степанович от ыйын 18 күнүгэр Дьокуускай куоракка соһучу олохтон барбытынан диириник курутууһан туран иһитинэрэбит.
Ийэтэ, аҕата, бырааттара, балтылара Даниловтар, Плужновтар, Олесовтар.

Күндүтүк саныыр бырааппыт, убайыт
ДАНИЛОВ Станислав Степанович бу дьыл от ыйын 18 күнүгэр соһумардык олохтон туораабытынан ийэтигэр, эдьийдэригэр, бырааттарыгар, кини чугас-атас дьонугар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Уйбануонтар уонна Баһылайтар.

Өр сылларга Нурбатааҕы нолуок инспекциятыгар элбэх сыратын, сатабылсын уран туран үлэстэбит, бииргэ алтыспыт дьонун убастабылын ылыт күндү кэлиэгэбит
ДАНИЛОВ Станислав Степанович күн сириттэн хомолтолоохтук күрэммитинэн төрөппүттэригэр Анна Ефимовнага, Степан Гаврильевичка, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар диирин кутурбаммытын холбуубут, аһыгытын тэңгэ үлэстэбит.
Нурбатааҕы нолуок инспекциятын кэлэктиибэ, МРИ №3 бииргэ үлэстэн ааспыт доҕотторо.

Күндү бырааппыт, убайыт
ДАНИЛОВ Станислав Степанович күн сириттэн туораабытынан төрөппүттэригэр, бииргэ төрөөбүттэригэр диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Хаҥаластан, Нурбаттан Алексеевтар, Ноговищаннар.

Убаастабыллаах кэлиэгэбит, бииргэ үлэстэн ааспыт доҕоттор
ДАНИЛОВ Станислав Степанович соһучу олохтон туораабытынан дьэ кэргэнигэр, аймах-билэ дьоноругар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Дьокуускайтан нолуок сулууспатын Управлениетын үлэһиттэрэ, бииргэ үлэстэбит доҕотторо.

Нурба 1 №-дэх орто оскуолатын педагогическай үлэ бэтэрээнигэр Халанникова Елизавета Семеновнага тапталлаах ийэтэ, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, сэрри кыттылаабын оҕообото
ХАЛАННИКОВА Варвара Гаврильевна уунун ыарахан ыарыгыттан өлбүтүнэн бэйэбит диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Нурба гимназиятын кэлэктиибэ.

Күндүтүк саныыр балтыбытыгар, күтүөптүгэр Надежда, Семен Ивановтарга убайдара, Амма олохтооҕо
ИВАНОВ Геннадий Васильевич уунун уонна ыарахан ыарыгыттан Орто дийдүттэн букатын барбытынан кутурбаммытын холбуубут.
Гурый, Виталий Халанниковтар дьэ кэргэттэрэ, Сунтаартан, Нурбаттан Елизавета, Виктор Давыдовтар куораттан.

Күндү бырааппыт, Дьаархантан төрүттээх Амма Алтанын олохтооҕо
ИВАНОВ Геннадий Васильевич уунун ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабытынан дьэ кэргэнигэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас дьоноругар, аймактарыгар диирин кутурбаммытын биллэрэбит, аһыгытын тэңгэ үлэстэбит.
Мартыновтар.

Бииргэ үлэстэбит кэлиэгэбит, Нурбачаан нэһилиэгин бальиһатын солбуйааччытыгар Романова Алина Руслановнага тапталлаах быраата

РОМАНОВ Мирослав Русланович эдэр сааһыгар ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабытынан эдьийигэр Алина Руслановнага, ийэтигэр Саргылана Николаевнага, аҕатыгар Руслан Васильевичка диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Нурба улуунун тыа хаһаайыстыбатын департамена.

Тапталлаах күндү ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, Маалыкай олохтооҕо, педагогическай үлэ бэтэрээнэ, СӨ Ытык сүбэтин Бочуоттаах кырдыаҕа, үлэ бэтэрээнэ
КИРИЛЛИНА Мария Николаевна ыарахан ыарыгыттан бу дьыл от ыйын 25 күнүгэр 85 сааһыгар күн сириттэн барбытынан бары аймактарыгар, үөлээннээхтэригэр, кэлиэгэлэригэр диириник курутууһан туран биллэрэбит.
Күндү ийэбитин төрөөбүт сирин сылаас буора уун уутугар ууттуу сыйтын.
Кыргытара, уола, күтүөттэрэ, кийинтэргэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ Кириллиннар, Есеевтар, Хахыровтар, Петровтар, Охлопковтар Маалыкайтан, Дьокуускайтан, Удачайтан, Куокуунтан.

Убаастыыр учууталбыт, Маалыкай орто оскуолатыгар өр сылларга саха тылын үөрөппүт, орто сүһөх кылаастага кылааспыт салайааччыта
Мария Николаевна КИРИЛЛИНА 85 сааһыгар олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас аймактарыгар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Төрөөбүт сирин буора сымнаҕас суорбан буоллун.
Маалыкай орто оскуолатын 1980 сыллааҕы ыуустара.

Күндү эдьийигит
КИРИЛЛИНА Мария Николаевна ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабытынан кыргыттарыгар, уолугар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Нурбачаантан, Нурбаттан Николаевтар, Дьокуускайтан Петуховтар, Николаевтар.

Убайаан оскуолатын выпускнига, кизн туттар оҕобут, өрөспүүбүлүкэҕэ, улууска биллэр спортсмен, иитээчи, уһууһааччы
ПОТАПОВ Станислав Семенович

Анал байыаннай дьайыыга Ийэ дийдүтүн хорсундук көмүскүү сылдан олохтон туораабытынан өр сылларга бииргэ үлэстэбит кэлиэгэбитигэр, тапталлаах аҕатыгар Поталов Семен Акимовичка, убайдарыгар Алешаҕа, Андрейга, Акимга, Аликка, быраатыгар Славикка, аймактарыгар, доҕотторугар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Эниги аһыгытын тэңгэ үлэстэбит.

Маргарита Николаевна, Розалия Софронова, Светлана Владимировна, Анна Васильевна.

Бииргэ үлэһит кэлиэгэбитигэр, Киин поликлиника участкай мэдисэстэригэр Саввинова Анастасия Романовнага тапталлаах кэргэнэ, оҕолоро амаар аҕалара
САВВИНОВ Александр Сергеевич ыарахан ыарыгыттан соһучу күн сириттэн барбытынан диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Киин бальиһа Администрацията, профкома, поликлиника кэлэктиибэ.

Тапталлаах бырааппыт, убайыт
САВВИНОВ Александр Сергеевич ыарахан ыарыгыттан эмискэ өлбүтүнэн бэйэбит диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Саҕаһа, Маша, Алеша.

Улаханник убастыыр кэлиэгэбит, үтүө суобастаах суопарбыт, улахан дьэ кэргэн тапталлаах аҕата, эһэтэ, "За вклад в социально-экономическое развитие Нюрбинского района" Бочуоттаах бэлиэтин наҕараадалааһыт

ДАВЫДОВ Андрей Прокопьевич соһучу биниги кэксэбиттэн туораабытынан кэргэнигэр Зоя Григорьевнага, кыһыгар кэлиэгэбитигэр Иванна Андреевнага, оҕолоругар, сиэннэригэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.

П.С. Егоров аатынан Акана орто оскуола кэлэктиибэ.

Нурба улуунун Акана нэһилиэгин олохтооҕо, улахан дьэ кэргэн аҕа бальиһа, элбэх оҕо аҕата, үтүө сизэн эһэтэ, П.С. Егоров аатынан Акана орто оскуолатын үтүө суобастаах суопара, спорт бэтэрээнэ, "Нурба улуунун социальнай-экономическай сайдыытыгар кылаатын иһин" бэлиэ хаһаайына, убастыыр кийинит
ДАВЫДОВ Андрей Прокопьевич от ыйын 26 күнүгэр эмискэ күн сириттэн күрэммитинэн тапталлаах кэргэнигэр Зоя Григорьевнага, оҕолоругар, бары аймактарыгар, чугас дьоноругар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.

"Акана нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттара.
Ытыктыыр, убастыыр учууталбыт, Бордон нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо, педагогическай үлэ ветерана, өр сылларга Маалыкай оскуолатыгар саха тылын, литературатын учууталынан үлэстэбит, элбэх оҕону итээн-үөрэтэн таһаарыт ветеран-педагог Мария Николаевна КИРИЛЛИНА ыарахан ыарыгыттан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймактарыгар, чугас дьоноругар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.

М.В. Мегежескай аатынан Маалыкай оскуолатын коллектива, профкома.

Күндү кэлиэгэбитигэр Михайлова Саргылана Николаевнага, кини дьэ кэргэттэригэр тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, ийэ кынылара
ИВАНОВА Светлана Егоровна ыарахан ыарыгыттан бу олохтон туораабытыгар диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Киин Бальиһа кэлэктиибэ, кэлиэгэлэрэ.

Күндү коллегатыгар Михайлова Саргылана Николаевнага кини дьэ кэргэнигэр тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, ийэ кынылара
ИВАНОВА Светлана Егоровна ыарахан ыарыгыттан бу олохтон туораабытынан диирин кутурбаммытын тириэрдэбит.
Киин бальиһа коллектива, коллегалара.

Генеральной директор Стручкова Н.М. Кылаабынай редактор э.т. Петрова Л.И.
НЬУРБА

Хаһыат Саха сиригэр сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэрин кэтээн көрүү Федеральнай сулууспатын Управлениетыгар (Роскомнадзор) 03.06.2020 с. регистрацияланна.
ПИ № ТУ 14-00551

Тэрийэччилэр: Саха Республикатын Правительствота, Саха Республикатын "Сахабэчээт" Государственной автономной тэрилтэтэ.
Таһаарааччы: СР "Сахабэчээт" ГАУ
Таһаарааччы аадырыһа: 677000 Дьокуускай к. Орджоникидзе уул. 31.
Тел. 8-4112-343917, e-mail: sakhabechchat@mail.ru
Редакция, типография аадырыһа: 678450 Нурба к. Ленин уул., 37.

Телефона: Кылаабынай редактор, компьютернай отдел - 2-33-32.
e-mail: redakcia06@mail.ru
Хаһыат чэппиэргэ тахсар. Тьла: сахалыы, нууччалыы

Индекс: ПИ 988
Тираж 663.
Объем - 12 стр.
формата А3.
Сыаната - 38 солк.
26.07.2023 с.